זיך דערשאסען דער לאדזער רעיענט יעזשעווסקי

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 257 | Łódź, Poniedziałek, 7 listopada 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ח׳ מרחשון תרצ״ג | № 258

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היטלער פערלירן 35 מאנדאטען

סאציאל-דעמאקראטען פערלוירן 12 מאנדאטען. - קאמוניסטען געוואונען 11 מאנדאטען

בעת די נעכטיגע וואהלען אין דייטשלאנד

בערלין, 6. (ספ. טעל.)

די היינטיגער וואהל־טאג אין דייטשלאנד איז אדורך רוהיג.

בלויז אין איניגע קלענערע שטעט זענען פאר־געקומען קליינע צוזאמענשטויסען.

אין שטאספורט (זאקסען) איז פארגעקומען א געשלעג צווישען היטלעריסטען און קאמוניסטען, און אין רעזולטאט זענען דא עטליכע שווער פער־וואונדעטע.

אין בערלין זענען אויך פארגעקומען עטליכע קליינע צוזאמענשטויסען צווישען סאציאל־דעמאקרא־טען און היטלעריסטען.

אין דעם משך פונ׳ם גאנצען טאג זענען אין בערלין ארעסטירט געווארען 100 פערזאן, ד. ה. שוין אויך אין צוזאמענהאנג מיט׳ן טראמוואי־שטרייק.

6 א זייגער זענען געשלאסען געווארען די וואהל־ביוראס.

אין די וואהלען האבען זיך בעטייליגט פון 75 ביז 80 פראצענט וואהל־בערעכטיגטע.

10 מיט 40 מינוט האט מען שוין געוואוסט די בעקומענע רעזולטאטען פון 19,354,100 שטימען, פון וועלכע עס האבען בעקומען: די נאציאנאל־סאציאליסטען — 6,186,400; די סאציאל־דעמא־קראטען — 3,875,000; קאמוניסטען — 3,442,700 צענטרום — 2,616,800; דייטש־נאציאנאלע — 1,676,500; בייערישע פאלקס־פארטיי — 494,100; דייטשע פאלקס־פארטיי — 368,600; מלוכה׳שע פארטיי — 171,600; קריסטליך־סאציאלע — 197,800 ווירטשאפטס־פארטיי — 52,800; לאנדפאלק — 35,000; די איבעריגע קליינע פארטייען און אומ־גילטיגע שטימען — 236,800.

פראצענטועל האבען די נאציאנאל־סאציאליס־טען פערלוירן 5 פראצענט; סאציאל־דעמאקראטען — 1,6 פראצענט; געוואונען האבען שטימען די קא־מוניסטען.

בערלין, 6. (ספ. טעל.) 11 א זייגער מיט 50 מינוט זענען בעקאנט געווארען די רעזולטאטען פון 28,927,300 שטימען.

בעקומען האבען

היטלעריסטען — 9,451,477 שטימען (32,6 פראצענט);

ס. ד. — 5,847,671 שטימען (20 פראצענט);

קאמוניסטען — 4,932,788 שטימען (17 פראצ.);

צענטרום — 3,594,255 שטימען 12 מיט איין דריטעל פראצענט);

דייטש - נאציאנאלע — 2,390,334 שטימען (8.2 פראצענט);

בייערישע פאלקס־פארטיי — 858,346 שטימען; דייטשע פאלקס־פארטיי — 599,800 שטימען; מלוכה׳שע פארטיי — 284,202 שטימען; קריסטליך־סאציאלע — 349,106 שטימען; ווירטשאפטס־פארטיי — 90,086 שטימען; לאנדפאלק — 117,289 שטימען; איבעריגע און אומגילטיגע — 441,687 שטימען.

בערלין, 6. (ספ. טעל.) עס זענען פארגעקו־מען געשלעגען צווישען קאמוניסטען און היטלעריס־טען אין ברעמען, וואו היטלעריסטען איז שווער פער־וואונדעט. 23 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען. אויך אין אלטענבורג איז פארגעקומען א בלו־טיגער צוזאמענשטויס.

אין שווערין האבען די היטלעריסטען אויסגע־האנגען אויף די געזעלשאפטליכע און מלוכה׳שע בנינים זייערע פארטיי־פאהנער.

בערלין, 6. (ספ. טעל.) האלב 2 ביינאכט פון די פראוויזארישע אויסרעכענונגען קאן מען פאר־אויסזעהן, אז דער איצטיגער רייכסטאג וועט צעה־לען 575 דעפוטירטע, אנשטאט די פריהערדיגע — 608.

די מאנדאטען־פערטיילונג, קאן מען רעכענען, וועט אויספאלען אויף אזא אופן:

נאציאנאל־סאציאליסטען (היטלעריסטען) 195 מאנדאטען, בעת פריהער איז געווען 230.

סאציאל־דעמאקראטען — 121 (פריהער — 133).

קאמוניסטען — 100 (פריהער — 89).

צענטרום — 70 (פריהער — 76).

דייטשע־נאציאנאלע — 50 (פריהער 40).

בייערישע פאלקס־פארטיי — 18 (פריהער — 22)

דייטשע פאלקס־פארטיי — 11 (פריהער — 7).

דייטשע פויערים־פארטיי — 2 (ווי פריהער).

ווירטשאפטס־פארטיי — 1 (פריהער — 2);

סאצ. ארבייטער פארטיי — 1;

קריסטליך־סאציאלע — 4 (פריהער — 3);

מלוכה־פארטיי — 2 (פריהער — 4).

בערלין, 6. (ספ. טעל.) בעת דער לעצטער אפשטימונג אין בערלין איז איין וועהלער געשטאר־בען פון א הארץ־שלאג אין א וואהל־לאקאל.

נאך א קרבן איז געפאלען אין עלבלאג א 65 יאהריגע פרוי, וועלכע איז נאכ׳ן אפגעבען איהר שטים אנידערגעפאלען אין גאס און איז פון א הארץ־שלאג געשטארבען.

בערלין, 6. (ספ. טעל.) אין משך פונ׳ם היינטיגען וואהל־טאג איז אינ׳ם צפון־טייל פון דער שטאט געווען טעטיג א געהיימע קאמוניסטישע ראדיא־סטאציע, וועלכע האט געפיהרט אגיטאציע־רעליגיעזע פראפאגאנדע.

חוץ מזה האט די ראדיא־סטאציע טראנסמי־טירט בעליידיגונגס־רעדעס געגען דעם פרעזידענט הינדענבורג און פאן פאפען.

די סטאציע איז נישט ענטדעקט געווארען.

בערלין, 6. (ספ. טעל.) 3 ביינאכט — דער ענדגילטיגער, נישט אפיציעלער רעזולטאט פון די וואהלען צום רייכסטאג שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן:

אפגעגעבען זענען געווארען בסך הכל 35,409,718 שטימען.

מאנדאטען זענען דא — 582.

היטלעראווצעס	11,705,256 שטימען	—	—	—	195 מאנדאטען
סאציאל-דעמאקראטען	7,231 404	„	—	—	—	121	„
קאמוניסטען	5,970 833	„	—	—	—	100	„
צענטרום	4,328,322	„	—	—	—	69	„
דייטש-נאציאנאלע	3,616,029	„	—	—	—	51	„
בייערישע פאלקס-פארטיי	1,215,095	„	—	—	—	19	„
דייטשע פאלקס-פארטיי	656,703	„	—	—	—	11	„
מלוכה-פארטיי	337,871	„	—	—	—	3	„
קריסטליך-סאציאלע	412,523	„	—	—	—	5	„
ווירטשאפטס-פארטיי	110,117	„	—	—	—	2	„
לאנדפאלק	269,848	„	—	—	—	2	„

559,955 שטימען זענען אומגילטיג.

דעקרעט פון הינדענבורג׳ן

וועגען פאליטישען שטילשטאנד אין דייטשלאנד

בערלין, 6 (ספ. טעל.

היינט וועט אריין אין קראפט די פעראר־דענונג פון מלוכה־פרעזידענט וועגען דעם אזוי־גערופענעם פאליטישען שטילשטאנד, וואס דארף דויערן ביז׳ן 19 ד. ח.

אין משך פון דער דאזיגער צייט וועלען פערבאטען ווערען אלע עפענטליכע פערזאמלונגען.

דער דעקרעט בעצוועקט נישט בלויז צו בע־רוהיגען די געמיטער, וואס זענען אנגעשפאנט גע־ווארען מחמת דער וואהל־קאמפאניע, נאר אויך דאס ענטגעגענשטעלען זיך די עווענטועלע עקס־צעסען פון די היטלעריסטען, וועלכע האבען דערקלערט, אז זיי וועלען זיך נעהמען צו אומלע־גאלע קאמפסמעטאדען. אויב די רעגירונג וועט נישט ציהען די, לויט זיי, געהעריגע קאנסעקווענ־צען, נאך די איצטיגע וואהלען.

(ווייטער — טעלעגראמע זעה 4־טע זייט)

Dr. med.

H. Różaner

הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען

NARUTOWICZA 9, tel. 128-98

עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אָוו.

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספעציאליסט

פאר הארץ און סקלעראזא־קראנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאדז

גדאנסקא 11, טעל. 226-85

עמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.

9789

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארץ־און לונגען־קראנקהייטען

ציגעל־גאס 11. טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד

כעמיש־באקטעריאלאגישער

לאבאראטאריום

Inż. Chem. F. SZAC

פיעטריקאווער 37. טעל. 230-85

אלע ארט מעדיצינישע אנאליזען

פון אורין, צואה, פלעגמע, בלוט, מכות און שליימען.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס

ביליגער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־

שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

צו דער עפענטליכקייט!

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאמוניקאט אין נעכטיגען נומער „נייער פאלקסבלאט“ מיט׳ן אויסשליסען פון פעראיין די שטאטישע קישקען־ארבייטער־אפטיילונג וועגען מיסברויכען געפונען מיר פאר נויטיג פארלויפיג צו ענטפערען פאלגענדעס:

אזוי ווי דער קאנפליקט מיט די באלוטער ארבייטער שלעפט זיך שוין 2 יאהר און די באלוטער ארבייטער־טייל פון דער קישקען־סעקציע האבען ביי אונז פערכאפט פיל טויזענדער זלאטיס, און ביי אלע אינסטאנצען האט מען אנערקענט אינזערע גערעכטע פאדערונגען און דער באלוטער טייל האט די אור־טיילען נישט געוואלט אויספיהרען און ביי יעדער געלעגענהייט געשפאלטען די אייניגקייט פון ארטעל, און די פערוואלטונג האט פאר נישט אויספיהרען די בעשלוסען בכלל אויף זיי נישט רעאגירט און אזוי ארום האט זיך געשאפען א כאאס אין דער סעקציע.. און צוליב די כאאטישקייט האט שמעון זילבערשאץ געהאט די געלעגענהייט אפצוטון דעם אזוי־גערופענעם מיסברויך אויף אייגענעם חשבון אהן דעם וויסען פון שטאטישען טייל און ער בעווייזט דערמיט, אז צוליב דעם כאאס אין דער סעקציע האט ער פאקטיש געליטען 10 זלאטעס א וואך, אבער גלייכצייטיג האבען די אזוי גערופענע שפיצען גלייך געמאלדען דעם געהילף־סעקרעטאר וועגען דעם געשעהעניש און מען טוט אונז פעראורטיילען אויף דעם, וואס מען האט געמאלדען.

פארלויפיג ווילען מיר זיך נישט ארייגלאזען אין קיין פאלעמיק און מיר גלויבען, אויב דער קאנפליקט וועט נישט ווערען ערלעדיגט, וועט נאך דער ענין אויפגעקלערט ווערען אין דער פרעסע מיט אלע איינצעלהייטען.

מיט אכטונג

די קישקען־ארבייטער פון שטאטישען שחט־הויז

דעקלאראציעס פון די קהלה־פראקציעס

אויף דער נעכטיגער ערשטער זיצונג פון קהלה־ראט

שטורמישע וכוחים וועגן רעזאלוציעס. — מען האט גערעדט וועגן דער נויט אויף דער יודישער גאס. — די קהלה־פערוואלטונג זאל זיך פערנעהמען מיט דער הילף־אקציע

אנהויב פון דער ארבייט

געכטען איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון נייעם קהלה־ראט.

די ארבייט פון דער נייער קהלה־מאכט בכלל האט זיך אנגעהויבען מיט א געוויסען ברען און טומעל, אין די פראקציעס האט מען זיך געפארעט, „געארבייט", געגרייט זיך, די אלטע פערוואלטונג האט פערענדיגט איהר ארבייט מיט אן עפענטליכען בעריכט פון פרעזעס מינצבערג, אויף וואס ס׳האט געענטפערט דער נייער ציוניסטישער דאזאר רומקאווסקי. אין די „אגודה"־קרייזען האט דער ענטפער נישט געמאכט קיין רושם, ווייל אין איהם זענען נישט געווען קיין סענסאציעס און רעוועלאציעס מ׳האט זיך דעריבער אפגעשטעלט דערויף, צי דארף מען בכלל ענטפערען אויף דעם „ענטפער" פון ה׳ רומקאווסקי.

דאגעגען האט דאזאר רומקאווסקיס ענטפער ארויסגערופען א שטיקעל שטורם ביי די ציוניסטען גופא. אויף דער זיצונג פון ציוניסטישען ועד עירוני האט מען דעם דאזאר רומקאווסקי געמאכט גרויסע פארוואורפען, הלמאי האט ער אין זיין עפענטליכען ענטפער געמאכט אן אפעלטע דעם פרעזעס מינצבערג צוזאמענצוארבייטען מיט איהם ביי געוויסע בעדינגונגען.

אין נייעם קהלה־ראט זענען פארגעקומען ענדערונגען לגבי דעם פריהערדיגען, אזוי פיגורירט א נייע ווירטשאפטס־פראקציע (יוליוס לעווינשטיין) און אמשארפסטע ווארפט זיך אין די אויגען דאס פעהלען פון די פארשטעהער פון דער יודישער ארבייטער שאפט (בונד און פועלי ציון).

די נעכטיגע זיצונג

איז געעפענט געווארען דורכ׳ן פרעזעס פון קהלה־ראט ליבערמאן, וועלכער זאגט, אז דער ראט קומט זיך צונויף אין א זעהר ערנסטען מאמענט, ווען די נויט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג איז אונבעשרייבליך, ווען דער הונגער איז דער אליינהערשער אויף דער יודישער גאס. נישט נאר יחידים געהען אונטער, נאר די אינסטיטוציעס, וועלכע האבען אמאל געהאלטען ליידענדע, שטעהען אויך אויף דער שוועל פון אונטערגאנג.

אין אזא מאמענט, האלט פרעזעס ליבערמאן, דארף דער ראט געפונען א וועג פאר א געמיינזאמער שפראך, פאר געמיינזאמע ארבייט לטובת דער יודישער בעפעלקערונג.

דער פרעזעס ערקלערט, אז די טאג־ארדנונג פון דער זיצונג איז דאס אדורכלייענען דעקלאראציעס און אננעהמען א צייטווייליגען רעגולאמין פון די ראט־זיצונגען.

פרנס ה. ד. זילבערשטיין (פועלי אגודת ישראל) לעגט פאר, אז אלס דריטער פונקט זאל בעטראכט ווערען די פראגע וועגען העלפען די נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג.

דער פארשלאג ווערט אנגענומען, דאן ווערען געלייענט פאלגענדע

דעקלאראציעס

פון דער „אגודה"

די פעראייניגטע ארט. פראקציע פון „אגודת ישראל" בעטראכט איהר יעצטיגע אויפגאבע אלס המשך פון דער 5־יאהריגער מעהרהייט־טעטיגקייט אין דער לאדזער יודישער קהלה.

אין דער דאזיגער פארטזעצונג פון דער ארבייט, וועט די ארט. מעהרהייט אויך להבא, אלס יסוד פונ׳ם גאנצען קהלה־וועזען לעגען די רעליגיעזע און נאציאנאלע עקרים פון אונזער תורה און מסורה.

אלס קהלה־מעהרהייט, וואס איז דער בא־כח פונ׳ם רוב מנין און רוב בנין פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועט זיך די ארט. פראקציע בעמיהען צו פערברייטערן, פארטיפען און פערשטארקען די ארבייט לטובת די ברייטע יודישע מאסען, סיי אויפ׳ן געביט פון רעליגיעזע הצטרכות׳ן, סיי אויפן געביט פון חינוך פון יונגען דור, סיי אויך צו לינדערן די יודישע נויט דורך צדקה און סאציאלער פערזארגונג.

א גאנץ בעזונדער ארט וועט ביי דער ארט. פראקציע פערנעהמען דאס פערגרעסערן און פערצווייגען די טעטיגקייט פון איהר רוחם־ווערק, די גמילות־חסדים־קאסע, ווי אויך דאס לייגען א יסוד פאר ברייטער קאנסטרוקטיווער הילף אין שייכות מיט׳ן פראצעס פון איבערשיכטונג אויף דער יודישער גאס.

אלס ענין פון דער גרעסטער נויטווענדיגקייט וועט די ארט. פראקציע ווייטער בעטראכטען דאס רעגולירען און ארדנען דאס כשרות־וועזען, ווי אויך דאס ענדגילטיגע איבערנעהמען די שחיטה און דאס ערלעדיגען די פראגע פון כסא־הרבנות אין אונזער שטאדט.

די ארט. פראקציע וועט אויך אין די ראהמען פון איהר מעגליכקייט צוהעלפען די ארבייט פאר ישוב ארץ־ישראל אינ׳ם גייסט פון דער יודישער תורה.

די ארט. פראקציע וועט זיך בעמיהען צוציהען צו איהר מיטארבייט אויך אלע אנדערע ריכטונגען, וואס הן זייער פראגראם, הן זייערע פראקטישע מעשים שטעהען נישט אין סתירה צו די גרונד־יסודות פון א דורכאויס יודישען כאראקטער פון דער קהלה אלס רעליגיעזע און במילא נאציאנאלע רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער בעפעלקערונג.

די ביזהעריגע הארמאנישע און פרוכטבארע צוזאמענארבייט פון פערשידענע ריכטונגען מיט דער ארט. פראקציע גיט דעם פולען בטחון, אז אויך אין די נייע קהלה־ארגאנען וועט ביי א געגענזייטיגען גוטען ווילען דער לאדזער יודישער קהלה געלונגען צו שטייגען אין איהר שעפערישער ארבייט און דערהאלטען זיך אויף איהר ביז־אהעריגען ניוא פון א מוסטער־קהלה אין פוילען.

פון דער ציוניסטישער פראקציע

די ציוניסטישע פערטרעטונג אין דער קהלה שטעהט אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז די יודישע קהלה איז אן אויטאנאמער ארגאן פון יודישען לעבען, וועלכען עס דארפען זיך קאנצענטרירען אלע פראגען, וואס אינטערעסירען די יודישע בעפעלקערונג, סיי נאציאנאלע, סיי רעליגיעזע, סיי קולטורעלע, סיי סאציאלע.

די אויטאנאמיע פון דער קהלה בעשטעהט אין דעם, אז די יודישע בעפעלקערונג האט די מעגליכקייט דורך פרייע אונבעשרענקטע וואהלען צו שיקען איהרע פארשטעהער אין די קהלה, וועלכע זאלען זיך פערנעהמען מיט׳ן גאנצען קאמפלעקס פון די דאזיגע פראגען. אויף דעם שטאנדפונקט זענען שטענדיג געשטאנען אלע יודישע פארטייען און ריכטונגען. די לעצטע יאהרען האט א יודישע ריכטונג, וואס האלט זיך פאר דעם פערטרעטער פון דער יודישער רעליגיע, ארייגעמישט אויסערליכע פאקטארען אין די אינערליכע יודישע פראגען און מיט דער הילף פון די דאזיגע פאקטארען אונטערגעגראבען די יסודות פון דער אויטאנאמער יודישער קהלה.

די לעצטע וואהלען צו דער יודישער קהלה אין לאדז זענען געווען אבסאלוט נישט קיין פרייע. מיט דער הילף פון א גאנצען סיסטעם פון מצביאציעס האט מען געפעלשט דעם ווילען פון דער יודישער בעפעלקערונג און אויף אזא אופן איז געשאפען געווארען די היינטיגע מעהרהייט פון דער קהלה אין לאדז. ווען די ציוניסטען געהען טראץ דעם אלעם אין די קהלה, טוען זיי עס דערפאר ווייל זיי פיהלען אויף זיך די שווערע פעראנטווארטליכקייט לגבי דער יודישער בעפעלקערונג.

הגם מיר זענען איצט אין דער מינדערהייט אין דער קהלה, וועלען מיר דאך שטעהען אויף דער וואך פון אלע אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג. מיר וועלען אנווענדען אלע כחות, כדי די קהלה זאל ערפילען לכל הפחות א טייל פון איהרע פליכטען, וואס ליגען אויף איהר.

דער קהלה־עטאט, וועלכער פערגרעסערט נאך מעהר די אונגעהויערע שטייער־לאסטען, וואס די יודישע בעפעלקערונג מוז צאהלען, מוז פערטיילט ווערען אויף א גערעכטען אופן, נישט קוקענדיג צו וועלכער פארטיי אדער גרופירונג דער צאהלער געהערט. די ביז־איצטיגע מעטאדען פון דער קהלה אויף דעם דאזיגען געביט סאנקציאנירען פולשטענדיג די אונגערעכטיגקייטען פון מלוכה׳שען שטייער־סיסטעם לגבי די יודען בכלל.

מיר וועלען פאדערן, אז די קהלה זאל נעהמען אן אקטיווען אנטייל אין דעם אויפבוי פונ׳ם נייעם לעבען, וואס ווערט געשאפען אין ארץ־ישראל פאר דעם יודישען פאלק.

מיר וועלען פאדערן, אז פאר דעם געלד, וואס די יודישע קהלה נעהמט פון די לאדזער יודען, זאלען אונטערשטיצט ווערען ווי געהעריג די קולטורעלע, רעליגיעזע, פילאנטראפישע און סאציאלע יודישע אינסטיטוציעס אין לאדז.

מיר מאכען זיך נישט קיין שום אילוזיעס און ווייסען, אז ביי דעם היינטיגען קינסטליכען צוזאמענשטעל פון דער קהלה איז אונזער אויפגאבע א שווערע, נאר אין געפיהל פון גרויסער פעראנטווארטליכקייט, וואס מיר טראגען אויף זיך לגבי דעם יודישען פאלק, וועלען מיר אונזערע פליכטען ערפילען.

פון דער יוד. דעמאקראטישער פאלקס־פארטיי

אונזער בעציהונג צו דעם אופן פון די דורכגעפיהרטע וואהלען צו די איצטיגע קהלה־ארגאנען און צום רעזולטאט פון די דאזיגע וואהלען זענען שוין בעקאנט פון די פריהערדיגע דעקלאראציעס.

מיט טיפען בעדויערען מוזען מיר נאך אונטערשטרייכען דאס אפוועזענהייט פון די פארשטעהער פון ארגאניזירטען יודישען פראלעטאריאט אין די דאזיגע קהלה־ארגאנען.

האלטענדיג די קהלה פאר א קעמערל פון דער יודישער נאציאנאל־פערסאנאלער אויטאנאמיע, שטרעבען מיר צו געבען א מעגליכקייט אלע טיילען פון דער יודישער בעפעלקערונג אנטייל צו נעהמען אין לעבען און ארבייט פון דער יודישער קהלה.

לויט אונזער איבערצייגונג דארף די יודישע קהלה ארומנעהמען אלע צווייגען פון יודישען לעבען, ווי שווער עס זאלען נישט זיין די בעדינגונגען פון צוזאמענארבייט צווישען די פערשידענע פראקציעס.

נישט קוקענדיג אויף די מיינונגס־פערשידענהייטען צווישען אונז און די איצטיגע קהלה־מעהרהייט וועלען מיר אויך ווייטער שטרעבען צו א צוזאמענארבייט אויף צו פערשטארקען די יודישע קהלה און איר אויטאריטעט ביי דער בעפעלקערונג אלס אן ארגאן פון דער צוקונפטיגער יודישער זעלבסטפערוואלטונג.

אלערשט וועלען מיר שטרעבען צום אויפבויען דעם קהלה־ראט, וועלכער האט צוליב די אינערליכע קאמפען און צוליב די אומפעהיגקייט פון איהרע ביזאיצטיגע אנפיהרער אין אונזער שטאדט בכלל נאך נישט ארויסגעוויזען קיינע סימנים פון לעבען.

דורך א געהעריגער ארגאניזאציע, דורך א ברייטער איניציאטיוו און דורך א שטענדיגער פעראינטערעסירונג מיט דער טעטיגקייט פון דער פערוואלטונג, דארף דער קהלה־ראט אויפהויבען די ארבייט פון דער פערוואלטונג. אלס א עפענטליכע טריבונע דארף דער ראט דינען צום אויפהויבען דעם קהלה־אויטאריטעט און צום פעראינטערעסירען די יודישע בעפעלקערונג מיט דער קהלה־ארבייט, וועלכע דארף זיך פערנעהמען מיט די ברענענדסטע און וויכטיגסטע ענינים וואס זענען נוגע דאס יודישע לעבען.

אין א שווערער צייט קומען מיר זיך צונויף. דער קריזיס אין לאנד האט בנוגע אונז יודען אנגענומען א פארם פון א קאטאסטראפע. די פראקלאמירטע און דעקלארירטע גלייכבערעכטיגונג פאר אונז יודען איז זעהר ווייט פון פערווירקליכט צו ווערען און די דורכגעפיהרטע, כלומרשט נייטראלע געזעצען, בעגרעניצען זעהר שטארק די רעכט פון אונז יודען, ווי למשל דער צוואנג־זונטאג־רוה דאס סיסטעם פון קאנצעסיאנירטען האנדעל, מאנאפאלען, דאס נישט אננעהמען קיין יודישע אינטעליגענץ אויף מלוכה־פאסטענס און אין די זעלבסטפערוואלטונגען א.א.וו. דאס אלץ פערטיפט די קאטאסטראפע און מאכט אוממעגליך א וועלכע נישט איז פערבעסערונג פון דער לאגע.

דאס פאלק איז פולשטענדיג רואינירט מאטעריעל און גייסטיג. די יודישע קולטור־אינסטיטוציעס און אין דער ערשטער רייה די אינסטיטוציעס פון די יודישע מאסען — די יודישיסטישע ראנגלען זיך מיט קאלאסאלע מאטעריעלע שוועריגקייטען, וועלכע זיי זענען נישט ביכולת בייצוקומען און געהען ביסלעכווייז אונטער.

די יודישע מאסען, זייענדיג ענטוישט פון די אנפיהרער פון דעם יודישען פאלק, טאקע אין די לעצטע יאהרען האבען זיך איצטער אויפגעכאפט פון שלאף, זיי דארפען נישט קיין אילוזיעס, קיין נארקאטיק, זיי דארפען רעאלע ארבייט, א רעאלען פראגראם דא. אונזערע פארערונגען אין גלות דארפען פערברייטערט ווערען.

קודם כל דארף די קהלה צוציהען צו זיך אלע יודישע געלערנטע, און די כלל־טוער פון פאלק, וועלכע ווילען ווידמען זייערע כחות אויף צו פארשען די איצטיגע לאגע אום צו געפינען וועגען ווי אזוי ארויסצוציהען דאס יודישע פאלק פון שמאלען געסעל אין וועלכען ער איז אריינגעשטופט געווארען.

נישט קיין צופעליגע הילף, נאר א פלאנמעסיגע ארבייט אויף צו רעארגאניזירען דאס גאנצע יודישע לעבען אין גלות. איז די ערשטע אויפגאבע פון דער יודישער קהלה. מיר גלויבען אין רעזולטאט פון דער דאזיגער ארבייט, און ווער אויב נישט די קהלה האט דעם הייליגען חוב אויפצוהויבען דעם גייסט פון יודישען פאלק אין דעם איצטיגען שווערען מאמענט?

אויב די דאזיגע ארבייט איז איבער די כחות פון אן אייגציגע קהלה, דארף מען שאפען א פערבאנד פון אלע יודישע קהלות, צו וואס מיר וועלען אויך שטרעבען.

די סאציאלע הילף פאר דער בעפעלקערונג דארף אומבעדינגט פערברייטערט און אויסגעבעסערט ווערען. די הערען ארטאדאקסען האבען אין דער לעצטער צייט, נישט רעכענענדיג זיך מיט׳ן שווערען קריזיס, פערברייטערט אלע הוצאות אויף די רעליגיעזע הצטרכות׳ן, פערבריימערט דעם ראבינאט, פערגרעסערט די הוצאות אויף רעליגיעזע בילדונג. איצטער איז שוין קלאהר, אז די דאזיגע הוצאות זענען געמאכט געווארען אויפ׳ן חשבון פון דער ארימסטער בעפעלקערונג. אזא האנדלונג איז אומדערלאזבאר.

מיר האפען, אז די איצטיגע קהלה וועט אויף דעם וועג ווייטער נישט געהען און וועט טון אלץ, כדי תיכף ומיד פערגרעסערן די הוצאות אויף סאציאלע הילף פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג און אזוי ארום עטוואס צו לינדערן די שרעקליכע נויט אין אונזער שטאט. געבענדיג א קליינע הילף אלע אינסטיטוציעס לאזט די קהלה איבער גאר אן הילף אלע יודישיסטישע אינסטיטוציעס און אין דער ערשטער רייה די יודישע וועלטליכע שולען, דעריבער וועלען מיר פאדערן אז אויך די יודישע וועלטליכע שולען און ארגאניזאציעס זאלען אריין אין בודזשעט צווישען די סובסידירטע אינסטיטוציעס.

אין דער פאריגער קהלה האבען מיר געארבייט לטובת דער יודישער בעפעלקערונג. א גאנצע רייה אינסטיטוציעס זענען ענטשטאנען א דאנק אונזער איניציאטיוו און אונזער מיטארבייט. אויף דעם דאזיגען פאסטען וועלען מיר ווייטער שטעהן און וועלען צווינגען די יודישע אינסטיטוציעס צו קוקען די ווירקליכקייט אין די אויגען אריין.

אלע כוחות מוזען זיין געווענדעט אויפ׳ן פראנט צו בעקעמפען די נויט פון די יודישע מאסען — אט דאס איז אונזער לאזונג פאר אונזער ארבייט אין דער נייער קהלה.

אונפארטייאיש־רעליגיעזער

אין נאמען פון די אונפארטייאיש־רעליגיעזע פראקציע אין דער יודישער קהלה, ווערט אריינגעטראגען דורך פרנס ל. ראזענבערג פאלגענדע דעקלאראציע:

אונזער אויפגאבע אין דער קהלה איז צו ארבייטען פאר א ראציאנעלער און עהרליכער פערטיילונג פון אלע לאסטען און פליכטען צווישען דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג, אהן אונטערשיד פון ריכטונג. מיר וועלען פאדערען אונטערצושטיצען אלע רעליגיעזע, נאציאנאלע, קולטורעלע און פילאנטראפישע אינסטיטוציעס. מיר וועלען פאדערען אונטערצונעהמען אן אקציע צו לינדערען דעם אויסערגעוועהנליכען קריזיס צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

מיר וועלען פאדערען צו בעפרייען דעם ארימען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג פון אלע לאסטען אין דער קהלה.

מיר וועלען פאדערען קאנסטרוקטיווע הילף פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין פערשידענע פארמען.

מיר וועלען אונטערשטיצען יעדען פארשלאג וועלכע וועט טראגען אן׳אונפארטייאישען כאראקטער און וועט זיין לטובת דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

די מזרחיסטישע דעקלאראציע און די דעקלאראציע פון פועלי אגודת ישראל וועלען מיר ברענגען אין מארגעדיגען נומער פון אונזער צייטונג.

נאכ׳ן אדורכלייענען די דעקלאראציעס נעהמט איבער דעם פארזיץ דער וויצע־פרעזעס פון ראט אדוו. ווייצמאן און פרעזעס ליבערמאן רעפערירט דעם צייטווייליגען

רעגולאמין

באלד דערויף טראגט די מעהרהייט אריין א פארשלאג, אז דער רעגולאמין זאל אנגענומען ווערען אינגאנצען און נישט יעדער פונקט בעזונדער.

די מינדערהייט האט באטייליגט דעריין א ווילען

(ווייטער אויף 9־טע זייט)

דער גרויסער עקספּערימענט

מיט אַנ׳אונגעהויערע פאַנאַטיזם, צו וועלכער דאַכט זיך, נאָר די באָלשעוויקעס זענען פעהיג, ווערט היינט איבער דעם גאַנצען געוואַלדיגען רוסלאַנד געפייערט דער פופצעהניעריגער יובילעי פון דער אָקטאָבער־איבערקעהרעניש, ווען די צייט־ווייליגע רעגירונג פון קערענסקין איז זיך צופאַלען. נישט קאָנענדיג שטעלען דעם מינדעסטען ווידערשטאַנד און אין רוסלאַנד איז איינגעשטעלט געוואָרען די מאַכט פון די סאָוויעטען, די דיקטאַטור פון דעם אַרבייטער־קלאַס בראש מיט דער קאָמוניסטישער פאַרטיי. פון דעם טאָג האָט זיך אָנגעהויבען די אומגעהויערע עפּאָפּעע פון קאַמף און בלוט, פון ריזיגען אויפבוי, אין דעם טאָג האָט זיך אָנגעהויבען דער רעזשים, וועלכער איז ביז היינט דער צענטער פון ליידענשאַפטליכסטען אינטערעס אין דער גאַנצער וועלט, ווייל ער איז געוואָרען דער פאָקוס, אַרום וועלכען עס האָבען זיך קאָנצענטרירט די געוואַלדיגסטע האָפנונגען און דער געוואַלדיגסטער האַס.

פון די מיליאָנען רוסען, וואָס זענען אין רעוואָלוטאָם פון דער אָקטאָבער־איבערקעהרעניש פאַרוואָרפען און פאַרוואָגלט געוואָרען אין אַלע עקען פון ערד־באַלעס, האָבען שוין פיל רעזיגנירט פון דער מעגליכקייט פון אַ רעסטאַוראַציע, פון צוריקקעהר צו דער אַמאָליגער אָרדנונג. אָבער פיל זיצען נאָך איבער די ברעגעס פון דער שפרע, פון דער סען און פון אַנדערע אייראָפּעאישע טייכען און קוקען זיך אויס און וואַרטען אויף אַ נייעם ווינט, וואָס זאָל איבערדרעהען די געפירדע פון די סאָוויעטען, וואָס זאָל אויפפראַלען די טויערן פון דעם סאָוויעטען־לאַנד, און דאָס אַלטע, וואַרימע און געמיטליכע פאָטערלאַנד זאָל זיי ווידער צוטוליען צו דער ברוסט און ווידער אומקעהרען זיי צום אַמאָליגען לעבען. עס איז פראַקטיש נישט מעגליך זיך פאָרצושטעלען אַזאַ רעסטאַוראַציע, אָבער לאָמיר זיך אויף אַ ווייל אויסמאָלען אַז עפּעס אַזוינס האָט פּאַסירט, דאַן מוז אונז די פּאַנטאַזיע מאָלען תיכף אַ נייעם עטאַפּ פון דער טראַגעדיע, וועלכע עס האָבען דורכגעמאַכט די אַנטרונענע פון רוסלאַנד. די מענשען, וואָס זאָלען זיך אַהיימקעהרען צוריק, וואָלטען געפונען אַ נייע וועלט, מיט נייע בעגריפען, מיט נייע אַנשויאונגען, אַ נייעם דור, וואָס האָט פאַר דעם אַלטען קיין שום פאַרשטאַנד נישט און קיין שום פאַרשטענדניש.

די צושטענד פון דעם אַלטען איז דורך דעם באָלשעוויסטישען רעזשים געמאַכט געוואָרען מיט אַזאַ גרינטליכקייט, אַז צווישען דעם אַלטען רוסלאַנד און דעם נייעם זענען שוין קיין שום בערירונגס־פונקטען נישט פאַראַן. וואָס, אַ שטייגער, קאָן זאָגען און לערנען דעם קאָמסאָמאָליעץ אַ גענעראַל מילער, דער פאַרטרעטער פון קוטיעפּאָוו׳ן? וואָס קאָן זאָגען דער אַלטער ליבעראַל מיליוקאָוו און אַפילו די איבערבלייבענישען פון די אַמאָליגע רעוואָלוציאָנערען, פון די מענשעוויקעס און עס־ערען? אַט די אַלע מענשען, די גרופּע און יחידים האָבען אין דעם נייעם דור פון רוסלאַנד קיין שום אָנשפּאַר נישט. די אַלטע פעאָדאַלע אָרדנונג, וואָס בראש פון איהר זענען געשטאַנען די פריצים מיט דעם ערשטען דוואָריאַנין דעם צאַר, זענען פערניכטעט געוואָרען אַזוי גרינדליך, אַז עס קאָן מעהר קיין רייד נישט זיין וועגען אַ נייעם קיום פאַר זיי. דער סאָוויעטישער רעזשים האָט דורכגעפיהרט ריזיגע ענדערונגען אין די אַנשויאונגען אויף דעם סאָציאַלען בוי פון דער געזעלשאַפט, אויף דעם לעבענס־שטייגער, אויף די רעליגיעזע אַנשויאונגען, אויף די פאַמיליען־פערהעלטנישען, אויף די בעציהונגען צווישען די נאַציאָנאַליטעטען א.א.וו. און דאָס וויכטיגסטע איז אפשר דאָס, וואָס זיי האָבען גענומען אין דער פרי־ערער געפאַנגענשאַפט פון זייערע אידעען דעם יונגען דור. אַט דער דור, די יוגענד, וועלכע האָט דאָס אַלטע נישט געקענט און געפינט זיך אויסשליסליך אונטער דער השפּעה, פון באָלשעוויזם, איז אינגאַנצען זייבער און ווער עס וואָלט זיך אויפסניי אונטער־גענומען צו רעסטאַווירען די אַלטע אָרדנונג אין רוסלאַנד, דער וואָלט געהאַט געגען זיך די יוגענד, פופצעהן יאָהר זענען אַן עפּאָכע פון רעוואָלוציע אַ געוואַלדיגער צייט־שטח.

גלייכצייטיג מיט׳ן צושטערען דאָס אַלטע האָט זיך דער רעזשים גענומען צו זיין אייגענטליכער אויפגאַבע, צו בויען דעם סאָציאַליזם, דאָ האָבען מיר פאַר זיך אַנ׳עקספּערימענט, וואָס האָט נישט זיין גלייכען אין דער געשיכטע, די פערגלייכען פון סאָוויעטען־רעזשים מיט אַלע אַנדערע היסטאָרישע איבערקעהרענישען האַלטען נישט אויס די קריטיק דער פאַר ווייל קיינע פון די איבערקעהרענישען האָט נישט אויפגעהויבען די האַנד געגען דעם, וואָס אין שטענדיג בעטראַכט געוואָרען אַלס דאָס הייליגסטע פון דער מענשהייט, אַלס ערשיינונג פון שיקזאַל נישט בלאָנדזשענדער כאַראַקטער, אויף דעם פּריוואַט־אייגענטום. דער באָלשעוויזם האָט דאָס געוואַגט און דאָ אייגענטליך ליגט דער קאַמף וואָס קומט פאָר אין רוסלאַנד און אַרום רוסלאַנד; צי וועט געלינגען גובר צו זיין דעם מעכטיגסטען פענאָמען, דאָס פּריוואַט־אייגענטום און בויען אַ ווירטשאַפט אויף גאָר נייע יסודות, אָדער דאָס וועט זיך נישט איינגעבען און דער אינסטינקט פון פּריוואַט־אייגענטום וועט זיין שטאַרקער פאַר דער שטאַרקסטער פּאָליטישער מאַכט און פאַר דער מעכטיגסטער פּראָפּאַגאַנדע. דער ריזיגער פּלאַן פון בויען די סאָציאַליסטישע ווירטשאַפט וואָס איז אויסגעדריקט אין די גראַנדיעזע אונטערנעהמונגען פון דער ערשטער פּיאַטילעטקע, איז גענאָרען די אַקס, אַרום וועלכער עס קאָנצענטרירט זיך דער הויפּט־אינטערעס פון אַלע דענקענדע מענשען אויף דער וועלט, אַלץ איינס, צי זיי בעציהען זיך צו דעם פּלאַן, מיט סימפּאַטיע, צי זיי זענען אויסגעשפּראָכענע געגנער דערפון. ווייל זאָל די פּיאַטילעטקע געלינגען, מעג זיין אַפילו נישט אין דער פולער מאָס, מוז עס ברענגען צו אַ געוואַלדיגער איבערקעהרעניש אין די בעגריפען, מוז עס ברענגען צו דער איבערצייגונג, אַז עס איז מעגליך די אָרגאַניזאַציע פון דער ווירטשאַפט אויף אַנדערע יסודות, נישט אויף פּריוואַט־קאַפּיטאַליסטישע. אויף דעם געביט קומט טאַקע פאָר די הויפּט־שלאַכט פון די מיינונגען און אַנשויאונגען. בעת אַ טייל האַלטען, אַז דער עקספּערימענט איז שוין געלונגען, אַז די דורכגעפיהרונגען, וועלכע די סאָוויעטען מאַכט האָט אויפגעצייכענט אין איהר אַרבייט, זענען שוין אַ גענוגענדער באַווייז פאַר דער לעבעדיגקייט און טאַקטיגקייט פון דעם נייעם עקאָנאָמישען סיסטעם, בעהויפּטען אַנדערע, אַז די פּיאַטילעטקע האָט געליטען אַ גענעראַלע מפּלה, אַז זי האָט, אמת, אויפגעבויט ריזיגע ווערק, אָבער זיי האָבען זיך שוין אַרויסגעוויזען פאַר לעבענסאונפעהיג, אַז דאָס ווייטער פיהרען די אַרבייטען פון דער איצטיגער און פון די קומענדיגע פּיאַטילעטקעס וועט נאָר אויסשטעלען די בעפעלקערונג, פון ריזיגען לאַנד, אויף נייע, שווערע ממש אונערטרעגליכע ליידען. די סאָוויעטען און איבעראייבעם מיט זיי אויך מאַנכע אייראָפּעאישע בעאָבאַכטער, נישט קיין באָלשעוויקעס, האַלטען אַז דער עקאָנאָמען איז בעלעגט געוואָרען מיט ערפאָלג, זיי ווייזען אָן, אויפ׳ן וואוקס פון די פּראָדוקציאָנס־כוחות, וועלכע שטייגען שוין ווייט אַריבער דעם מצב פון פאַר דעם קריג, אויף די אויסגעוויטע ריזיגע נייע ווערק, וואָס עס דעקען דעם פּרצוף פון גרויסען לאַנד. אויף די דניעפּראָסטראָיען, מאַגניטאַסטראָיען, אויף דער ענט־וויקלונג פון דער קאָלעקטיווער לאַנדווירטשאַפט, וואָס שאַפט אַ נייע ערע אין דעם געביט וואָס איז צום שווערסטען צו סאָציאַליזירען, אויפ׳ן געביט פון לאַנדווירטשאַפט. א.אַ.וו. די גענויער ווייזען דער־רויף אָן, אויף דעם הונגער וואָס הערשט צווישען דער בעפעלקערונג, אויף דעם מאַנגעל אין די וויכ־טיגסטע זאַכען, וואָס זענען נויטיג פאַר׳ן עלעמענטאַרען לעבען א.אַ.וו.

אַט אַזוי שטעהען אין אַ שווערען קאַמף צוויי אַנשויאונגען, צוויי דיאַמעטראַל געגענזעצטע סיס־טעמען, און דער קאַמף צווישען זיי איז נישט קיין טעאָרעטישער, נישט קיין אַקאַדעמישער, ער איז טיף פאַרקניפּט מיט׳ן לעבען, מיט׳ן ליידען און מיט די האָפנונגען פון לעבעדיגען מענש און פון גאַנצע קלאַסען און שיכטען, מיט וואָס דער קאַמף וועט זיך ענדיגען, איינס איז שוין זיכער, אַז די עקזיסטענץ פון דעם סאָוויעטען־פערבאַנד האַלט די מענשהייט אין אַ פערמאַנענטער שפּאַנונג, אַז רוסלאַנד איז, אויף אַנ׳אַנדער וועג און אַנדערע אופנים, ווידער געוואָרען איינער פון די וויכטיגסטע פאַקטאָרען אין דער וועלט און צווישען די העלקער, אַז קיין שום ערנסטער פּאָליטישער שריט, קיין שום ריזיגע פּאָליטישע עשׂיות העניישען קאָנען נישט פאָרקומען אָהן דער דירעקטער אָדער אומדירעקטער השפּעה פון גרויסען מזרח־לאַנד.

ע.ן.

די קליינע ראָלע פון פּירטען סיים

דער סיים איז נישט קיין זעלבסטשטענדיגער פאַקטאָר אין עפענטליכען לעבען פון לאַנד

וועגען דער געעפענטער און באַלד אָפּגע־לעגטער סעסיע פון סיים שרייבט דער געכטיגער „ראָבאָטניק":

דאָס אָפּלעגען די סעסיע איז, ווי בעקאַנט, נישט געווען קיין סורפּריז פאַר דער אָפּאָזיציאָנעלער פּרעסע און פאַר דער עפענטליכער מיינונג; נאָך איין מאָל האָט זיך אַ „ביי־וויליגע פּליאַטקע" פון דער אָפּאָזיציע אַרויסגעוויזען פאַר אַנ׳אמת...

דער עצם פון דער זאַך ליגט דערין, אַז אַפילו אַזאַ סיים, וועלכער האָט אַ גרויסע מעהר־הייט פון ב. ב., אָבער אין וועלכען עס איז נישט קוקענדיג אויף אַלצדינג, פאַראַן אַנ׳אָפּאָזיציע, אַפילו אַזאַ סיים איז פאַר דער סאַנאַציע אַ שווערע שטראָף פון גאָט. דער דעקאָראַטיווער כאַראַקטער פון פּאָרלאַמענטאַריזם ביי דער סאַנאַציע איז ווי־דער אַרויסגעטראָטען מיט דער גאַנצער בולטקייט.

דער פערטער סיים איז נישט קיין זעלבסט־שטענדיגער פאַקטאָר אין פּוילישען עפענטליכען לעבען. ער שפּילט אייגענטליך נישט קיין שום גרע־סערע ראָלע. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס ער איז אַרומגערינגעלט דורך אַנ׳אַטמאָספערע פון אַפּאַטיע און אָגווילען. דער סימבאָל פון אַט דער אַפּאַטישער בעציהונג צו דער סיטואַציע איז געווען די טאַקטיק פון דער סאַנאַציע אין טאָג, ווען דער סיים איז געעפענט געוואָרען. עס איז דאָך זעלטען צו טרעפען אַ רעגירונגס־קלוב, וואָס זאָל גאַרנישט האָבען וואָס צו זאָגען וועגען דער לאַגע, וועלכע ער האָט אַליין אין אַ בעדייטענדער מאָס געשאַפען. דעם סאַנאַציע־קלוב האָבען אינ־דירעקט אַרויסגעהאָלפען הרב לעווין און דער ד״ר. מיכאַלקעוויטש. איבריגענס וואָלט דער פאַרשטע־הער פון רעגירונגס־קלוב ביי דעם אונגעהויערען אידיישען און פּערסאָנאַלען כאַאָס, וואָס הערשט איצט אין דעם קלוב, געקאָנט זאָגען בלויז עטליכע גאָר אַלגעמיינע פראַזען און מעהר גאַרנישט.

דאַגעגען אויף אונז, ענדיגט דער „ראָבאָטניק" מאַכט נישט די אַטמאָספערע פון אַפּאַטיע אין סיים קיין בעזונדערען איינדרוק. אונזער אָפּשאַצונג פון די וואַהל־רעזולטאַטען אין נאָוועמבער 1932 האָט באַלד פאַראויסגעזעהן אַזאַ געשטאַלטונג פון די פערהעלטענישען. מיר זענען דעריבער נישט פער־וואונדערט. די סיים־טריבונע איז ביי די געגעבענע בעדינגונגען פערוואַנדעלט געוואָרען אויסשליסליך אין אַנ׳אַגיטאַציע־טריבונע. די פּרעטענזיעס פון דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" מיר זאָלען נעהמען ערנסט די גזעצגעבערישע אַרבייט פון די קאָנטראָל־פונקציעס פון דעם פערטען סיים זענען צום ווייניגסטענס אויסטערליש.

די רעוויזיאָניסטישע בחורים׳לעך אין א״י

וואָס שטעהען תמיד אויף דער זייט פון תקיף און פון שטאַרקען

די זאַך איז געוואָרען כמעט אַ כלל: אומעטום, וואו עס ברעכט אויס אַנ׳אַרבייטס־סכסוך טרעפען מיר זיי, די דאָזיגע בחורים, וועלכע טרע־טען אויף אין נאָמען פון ריינעם פּאָליטישען ציוניזם, אָהן אַ פּסול׳, צוגאָב פון „מענשליכע אי־דעאַלען" חס ושלום און אָהן די „שטרעבונגען צו דער סאָציאַלער גערעכטיגקייט". און אין יעדען סכסוך שטעהען זיי אויף דער זייט פון דעם שטאַרקערען, פון תקיף און פון אָנגרייפער, אויף דער זייט פון אַרבייטס־געבער געגען אַרבייטער אין אומעטום, אין דער קאָלאָניע און אין שטאָט אין תל־אביב און אין ירושלים, העלפען זיי און אונטערשטיצען זיי זיין תאוה צו צעברעכען די אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע און זי אָפּצושוואַכען.

אומעטום דערפילען זיי די דאָזיגע שפּהגע אויפגאַבע אונטער׳ן שוץ פון דער פּאָליציי, סיי פון דער יודישער פּאָליציי אין תל־אביב און סיי פון דער בריטיש־אַראַבישער פּאָליציי אין ירושלים. די פאָרמען פון זייער טעטיגקייט זענען פערשידענע. אַ נגעהויבען פון דעם איינבראָך אין אַנ׳אַרבייטס־שטח, וועלכער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַלס נישט זייערער לויט דער הסכמה פון אַלע פאַקטאָרען, ביז צו דער מאָביליזירונג צו אַנ׳אַרבייט, אין וועלכער דער אָרגאַניזירטער יודישער אַרבייטער איז פון אָנהויב אָן באָיקאָטירט געוואָרען, ביז צו דער אויספיהרונג פון דער זעהר בעשעהמענדיגער ראָל אין אַרבייטער־לעבען: ביז שטרייק־ברעכעריי, ביז צום פערנעמען אַנ׳אַרבייטס־פּלאַץ פון דעם חבר, וועלכער איז אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון דער פאַבריק און וועלכער קוקט זיך איצט צו פון יענער זייט פּאַרקאַן, ווי מענשען, וואָס ריהמען זיך צו זיין אַרבייטער, זענען רויבער פון זיין ברויט און אונטערגראָבער פון זיין עקזיסטענץ אונטער׳ן שוץ פון פּאָליציאַנט.

אַט דער מאָמענט האָט נאָך אַ בעגלייט־דער־שיינונג; די אָרגאַניזאַציע פון די יודישע אַרבייטער אין לאַנד — וועלכע האָט דאָס פולשטענדיגע רעכט זיך פאַרצושטעלען פאַר דעם ישוב ווי די אָרגאַני־זאַציע פון די יודישע אַרבייטער, האָט געעפענט פאַר די דאָזיגע ניי־אָנגעקומענע אַלע טויערען פון דער אָרגאַניזאַציע. ביי דער גאַנצער נעגאַטיווער בעציהונג צו זייערע אַנשויאונגען, אויפפאַסונגען און דערציהונג. אַלע אינסטיטוציעס פון דער הסתדרות זענען געשטאַנען צו זייער דיספּאָזיציע, דערונטער אויך דער לעבענס־נערוו פון׳ם אַרבייטער: די ריי־ה אויף צו בעקומען אַרבייט. זיי האָבען אויך געהאַט אַ מעגליכקייט זיך צו אָרגאַניזירען ווי אַ בעזונדערע גרופּע, ווי אַ בעזונדערע פּאַרטיי לויט׳ן מוסטער פון אַנדערע פּאַרטייען, וואָס זענען פאַראַן אין דער אַלגעמיינער אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע. פון איהר זייט איז טאַקע געמאַכט געוואָרען אַזאַ פּראָווו און נאָך אויף דער דריטער קאָנפערענץ פון דער הסתדרות העובדים איז זייער פאַרשטעהער געשטאַנען אויף דער טריבונע פון דער הסתדרות און האָט זיך בעטייליגט אין דער קאָנפערענץ ווי אַ מיטגליד מיט פולע רעכט.

אָבער דער דאָזיגער וועג, דער וועג פון אַנ׳עהרליכען אַרבייטער, איז זיי נישט געפעלען — ווייל ער איז פערבונדען און מיט אַ געוויסער די־סציפּלין (די אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע איז דאָך נישט עפּעס אַ הפקר־געשעפט!) און אַזוי ווי פון דעם דאָזיגען וועג קומט נישט די האָפנונג צו קענען הער־שען איבער דער אָרגאַניזאַציע און אויך צו צו־ברעכען זי פון אינעווייניג, האָבען זיי דערפאַר זיך אויסגעקליבען אַנ׳אַנדערן וועג: דעם וועג פון אָב־זונדערונג.

אין דאָזיגען בער־אָרט — פון דער „הסתדרות העמלים" ביז צו אַ נידריגען דינסט צו יעדען ביי־וויליגען אַרבייטסגעבער און סיסטע־מאַטישער שטרייקברעכעריי אינקלוזיווו — דריקט זיך אויס די קורצע געשיכטע פון דער „רעוויזיאָ־ניסטישער אַרבייטער־בעוועגונג". איצט איז זייער פּרצוף קלאָר אָהן יעדען ספק, ווייל זייער דער־שיינונג, דוקא אין די לעצטע טעג אומעטום, וואו עס ברעכט אויס אַנ׳אַרבייטס־סכסוך, תמיד אָהן נאָכפאָרשונג און אָהן איבערפריפונג, מיט׳ן מיין לכתחלה צו שטעלען זיך פון אָנהויב אָן אויף דער זייט פון שטאַרקען, פון תקיף און אָנגרייפער גע־גען אַרבייטער און זיין אָרגאַניזאַציע, די דאָזיגע דערשיינונג זייערע איז גענוג כדי פעסטצושטעלען זייער פּרצוף.

(דבר)

גרויסע פּאָליטישע אמנעסטיע אין איטאַליען

ר וי ם, 6 (ספּ. טעל.)

דער מיניסטערען־ראַט אונטער׳ן פאָרזיץ פון מוסאָליני׳ן האָט שבת אָנגענומען אַנ׳אמנעסטיע־דעקרעט פאַר פּאָליטישע פערברעכער.

דער דאָזיגער דעקרעט איז שוין אַרויסגע־שיקט געוואָרען צום קעניג קיין סאַן־ראָסאָרע צום אונטערשרייבען.

די אַמנעסטיע איז אויך נוגע די פערברע־כענס, וואָס זענען געווענדט געגען פאַשיזם, און זענען אַ בריי־טער אקט פון מחילה בנוגע פּאָליטישע פערברעכענס פאַר דער גאַנצער צייט זינט דער עקזיסטענץ פון׳ם איטאַליענישען קעניגרייך.

געוויסע בעגרעניצונגען זענען נאָר נוגע פערברעכער, וועלכע בעהאַלטען זיך אויס.

הובער און רוזוועלט האָבען זיך צוריקגעקעהרט קיין ניו־יאָרק

נ י ו ־ י אָ ר ק, 6 (ספּ. טעל.)

הובער און רוזוועלט האָבען זיך צוריקגע־קעהרט פון זייער אגיטאַציע־רייזע איבער אמעריקאַ.

הובער האָט אדורכגעמאַכט 8,500 מייל און רוזוועלט 14,000.

מאָנטאָג ביינאַכט וועלען זיי ביידע האַלטען רעדעס דורכ׳ן ראַדיאָ.

הובער פאָהרט דערנאָך אַוועק קיין קאַלי־פאָרניען, וואו ער וועט בלייבען ביז איבער׳ן רעזולטאַט פון די וואַהלען.

גאַנדהי גייט ווייטער הונגערן

ב א מ ב ע י, 6 (ספּ. טעל.)

גאַנדהי האָט דערקלערט, אַז ער וועט ווידער אָנהויבען אַ הונגער־שטרייק, אויב דער אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען אין פּאָאָנאַ, וועט נישט ווי געהעריג אָפּגעהיט ווערען דורך די אינדישע קאַסטעס.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 32־141

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָווענד. זונטאָג פון 9—11 ביי־טאָג.

ספּאָרט-בעוועגונג

ליגע-סענסאַציעס אין לאַנד

נעכטען זענען אין לאַנד פאָרגעקומען פאָלגענדע 4 ליגע-מעטשעס, וועלכע האָבען אין אַלגעמיין געגעבען זעהר אַ סענסאַציאָנעלען רעזולטאַט

22 פּולק (שעדלעץ)—קראַקאָוויאַ 2:2 (1:2)

דער שעכטיגער מעטש צווישען דעם קאַנדידאַט אויף מייסטער-טיטעל קראַקאָוויאַ מיט'ן 22. פּולק, האָט געהאַט אַ זעהר אינטערעסאַנטען פערלויף, דאָך האָבען די מיליטער-לייט זיך זעהר געשיקט און ענערגיש אָקעגענגעשטעלט און האָבען דער-גרייכט אַ בכבודיגען רעמי-רעזולטאַט. ריכטער — ה' וואָרזעשקעוויטש.

ווויסלאַ — פּאָגאָן 1:2 (1:1)

דער מעטש אין קראָקאָ האָט זיך פערענדיגט מיט אַ זיג פון ווויסלאַ, וועלכע איז געווען גוט דיס-פּאָנירט און פערדינט דעם זיג. ריכטער — ה' וואַלטשאַק.

וואַרשאַוויאַנקאַ — וואַרטאַ 1:2 (1:1)

דער ליגע-מעטש אין וואַרשאַ האָט זיך פערענ-דיגט מיט אַ סענסאַציאָנעלער מפּלה פון וואַרטאַ אין פערהעלטניש 1:2. וואַרשאַוויאַנקאַ האָט זעהר גוט געשפּילט ריכטער — ה' רעטיג.

טשאַרני — רוך 1:6 (1,3)

רוך איז אַרויסגעטרעטען אָהן פערערקן, גוואַ-זשדזש און האָט זעהר בלאַס געשפּילט, נישט אויסנו-צענדיג אַפילו 2 שטראָף-שטויסען. ריכטער — ה' גוליטש.

פאַרגוזשע (קראָקע) — לעגיאַ (פּויזען) 1:1

דער מעטש וועגען אַריינגעהען אין דער ליגע, וועלכער איז פאָרגעקומען אין קראָקאָ איז געווען זעהר פערביסען פון ביידע זייטען. ס'איז דערגרייכט געוואָרען אַ רעמי-רעזולטאַט.

ריכטער — מאַיאַר לאָט.

לאָדזער פוסבאָל-מעטשען

מכבי — ווידזעוו II 0:4 (0:2)

דער מעטש איז געשפּילט געוואָרען וועגען מייסטער-טיטעל פון קלאַס „בע", ביידע מאַנשאַפטען זענען אַרויסגעטרעטען מיט אָפּגעשוואַכטע כוחות, דערביי האָט מכבי געשפּילט מיט 5 רעזערוו-שפּילער די יודישע מאַנשאַפט האָט געשפּילט זעהר אַמביציעז און האָט פערדינט אויף דעם זיג און די גאַנצע צייט געהאַט די איבערגעוויכט, די טויערען האָבען דערגרייכט חומעץ, נירענבערג, דרעסלער און קאַן. ריכטער — ה' בירא.

וועגען מייסטער-טיטעל פון קלאַס „בע" וועט דעצידירען דער דריטער מעטש צווישען די דערמאָהנטע מאַנשאַפטען.

ל.ק.ס. — ל.ט.ס.ג. 1:2 0:2

נעכטען איז אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון וו.ק.ס. פאָרגעקומען דער דערמאָהנטער מעטש וועגען דעם עהרען-טיטעל פון לאָדזער מייסטער, וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ זיג פון ל. ק. ס. אין פער-העלטניש פון 1:2 (0:2), אין דער ערשטער העלפט דערגרייכט ל. ק. ס. 2 טויערען דורך מיקאַלאַי-טשיקן און אַ העלבענמעדערישער טויער פון ל. ט. ס. ג. אַ פערטיידיגער.

נאָך דער הפסקה ערצילט ל. ט. ס. ג. אַן עהרען-טויער דורך פּאָגאָדזשינסקי.

ריכטער — ה' פּרעטש.

ל.ק.ס. I לעכיאַ (טאָמאַשאָוו) 1:6

דער מעטש איז פאָרגעקומען אין טאָמאַשאָוו.

מעטשען וועגען אַריינגעהען אין קלאַס „בע" אין לאָדז

נעכטען זענען פאָרגעקומען פאָלגענדע מעטשען וועגען אַריינגעהען אין „בע" קלאַס אין לאָדזער קרייז.

טור (פּאַביאַניץ) — הוראַגאַן 0:1 (0:1)

הוראַגאַן האָט שוואַך געשפּילט, טור האָט נאָך געקעמפט געווינען אין אַ העכערען מאַסשטאַב, זיי האָבען אָבער נישט געהאַט קיין מזל.

קאַלושקער ספּאָרט-קלוב — מיאַמאַשעוויאַנקאַ 0:7

מיט דעם דאָזיגען זיג געהט דער קאַלושקער ספּאָרט-קלוב אַריין אין „בע" קלאַס פון לאָדזער אונטער-קרייז.

דער באָקס-מעטש י. ק. פּ. — פּ. ק. ס. איז קוואַליפיצירט געוואָרען 8:8

די ספּאָרט-אָפּטיילונג פון פּוילישען באָקסער-פערבאַנד, האָט אויף איהר לעצטער זיצונג וועריפיצירט דעם באָקס-מעטש י. ק. פּ. — פּ. ק. ס. וואָס איז פאָרגעקומען פערגאַנגענעם זונטאָג אין לאָדז אַלס 8:8 און נישט 6:10, די סיבה פון אָפּנעמען י. ק. פּ. 2 פּונקטען איז דער פאַקט וואָס אין י. ק. פּ.'ס פאַרבען איז אַרויסגעטרעטען טאַבאַרעק, וועל-כער איז צו יונג צו קעמפען וועגען דער מאַנשאַפט-מייסטערשאַפט אין פּוילען, צוליב דעם וועט דער מעטש י. ק. פּ. — פּ. ק. ס. איבערגעחזרט ווערען דעם 20. נאָוועמבער אין קאַטאָוויץ.

צווישען-קלובישע באָקס-פּער-מעסטונגען פון „קרושענדער"

שבת זענען אין פּאַביאַניץ פאָרגעקומען די דערמאָהנטע פערמעסטונגען, אין וועלכע ס'האָבען צנטיילגענומען אויך לאָדזער באָקסער. די רעזול-טאַטען פון די קאַמפען זענען געווען פאָלגענדע:

פליגען-געוויכט: בזשענטשעק (זיעדנאָטשאָנע) האָט בעזיגט אויף פּונקטען רונדאַ (י.ק.פּ.)

האָהן-געוויכט: מיכאַלסקי (זיעדנ.) האָט רעמי-זירט מיט גאַלעמביאָווסקי (י.ק.פּ.)

פעדער-געוויכט: ניקאַנאַראָוו (י.ק.פּ.) האָט מיט מיה בעזיגט אויף פּונקטען זשעלינסקין (זיעדנ.)

לייכט-געוויכט: קילאַנסקי (קרושענדער) האָט רעמיזירט מיט סקאַרטשעווסקי (זיעדנ.)

ריכטער אין רינג-ה' שעראַטאַ.

דער שוועדישער קעניג (אינדערמיט) מיט טילדענס טעניס-„צירק"

נעכטען איז אין צירק פאָרגעקומען דער צווישען-קרייז באָקס-מעטש צווישען שלעזיען און וואַרטאַ, וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ זיג פון שלעזיען איבער וואַרטאַ אין פערהעלטניש פון 7:9.

ספּאָרט-שפּילען

נעכטען זענען אין לאָדז אויפ'ן ספּאָרט-פּלאַץ פון „ווימאַ" פאָרגעקומען די ערשטע פינאַל-מעטשען וועגען מייסטער פון קלאַס „בע" אין מענער-קויש-באָל צווישען דעם פעראיין פון פּוילישער יוגענד און ה.ק.ס. געזיגט האָט די פּוילישע יוגענד אין פערהעלטניש פון 20:22.

ריכטער: ה' לישינסקי.

די איבריגע רעזולטאַטען אין ספּאָרט-שפּילען זענען געווען פאָלגענדע: קויש-באָל פאַר פרויען:

שטערן — הכח 0:30 (וואָלקאָווער)

טריומה — הכח 8:11

קויש-באָל פאַר מענער:

רעסורסאַ — פּאָסט-בעאַמטע 15:31

טעלעגראַמען

טעראָר בעת'ן טראַמוויי-שטרייק אין בערלין

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

די שטרייקענדע טראַמוואַי-אַרבייטער האָבען די לעצטע נאַכט בעגאָסען די שינעס מיט גיפּס, כדי די טראַמוואַיען זאָלען נישט קענען קורסירען.

אין אַ טייל ברטער זענען פאָרגעקומען טע-ראָר-אַקטען, מ'האָט אויסגעהאַקט די שויבען אין טראַמוואַיען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען דורך שטרייק-ברעכער.

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

דער אויסזעהן פון דער דייטשער הויפּט-שטאָדט, מחמת'ן מאַנגעל אין דער טראַמוואַי-בעוועגונג איז אַן'אויסטערלישע.

די פּיס-געהער-בעוועגונג איז זעהר שטאַרק.

בערלין, 6 (ספּ. טעל.)

די שטרייק-סיטואַציע האָט זיך אין אָוונד פערשאַרפט.

עס האָבען זיך פערמעהרט די אָנפאַלען פון די שטרייקענדע.

אויף איין גאַס האָט דער המון בעוואָרפען אַ טראַמוואַי מיט שטיינער און אָנגענומען אַ דראָהענ-דיגע שטעלונג בנוגע דער פּאָליציי.

20 פּאַסאַזשירען זענען פערוואונדעט געוואָרען.

שפּאַלטונג אין ענגלישען קאַבינעט מחמת דעם ענטוואָפענונגס-פּלאַן

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.)

דער נייער ענגלישער ענטוואָפענונגס-פּלאַן, וואָס זעהט פאָר אַ ווייטגעהענדע רעדוקציע פון די לופט כוחות. ווי אויך אַן'אינטערנאַציאָנאַלע קאָנט-ראָלע איבער דער לופט-פליהעריי פון דער גאַנצער וועלט, האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע בעאונרוהי-גונג צווישען די קאָנסערוואַטיסטישע קרייזען.

העכער 30 קאָנסערוואַטיסטען מיט'ן געוועזע-נעם ענגלישען קאָלאָניען-מיניסטער, אַמערי. בראש זענען אַרויסגעטראָטען אין פּאַרלאַמענט מיט פּאָר-שלאַגען, אַז איטליכער אָפּמאַך, וואָס דאַרף געשלאָ-סען ווערען אין גענף, זאָל פריהער בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן פּאַרלאַמענט.

אינם קאַבינעט איז נאָך נישט דערגרייכט געוואָרען אַ פולשטענדיגער הסכם וועגען דעם דאָזיגען פּראָיעקט.

דער אויסערן-מיניסטער סימאָן האַלט זיך אָבער ביי איהם פעסט.

די חלוקי דעות אינם קאַבינעט זענען אויך די סיבה, וואָס סימאָן איז נאָך נישט געפאָהרען קיין גענף.

געגען רעאַליזירען דעם פּלאַן זאָלען האָבען אינטערוועניִרט די פאָרשטעהער פון דער ענגלישער קריגס-אינדוסטריע.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעם
צאָהלט די העכסטע פרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

„לינת-הצדק" לאָדז, צעגעלניאַנאַ 17
דער פיזיקאַלישער **טעראַפּישער קאַבינעט**
איז טעגליך טעטיג פון 11-1 און 4-6 אָוונד
און געפינט זיך אונטער'ן אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַליסט. קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, סאָללוקס, עלעקטרישע בעדער.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א.ז.וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד. 1604

אינטערנאַציאָנאַלע פוסבאָל-מעטשען

דייטשלאַנד — אונגאַרן

באָקס-עלימינאַציעס אין פּויזען

שבת זענען אין פּויזען פאָרגעקומען עלימי-נאַציע-באָקס-קאַמפען פאַר'ן פעסטשטעלען דעם צוזאַמענשטעל פון דער פּוילישער רעפּרעזענטאַנץ אויפ'ן מעטש מיט די דייטשען. די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: פליגען-געוויכט: פּאַלוס האָט בעזיגט הויך אויף פּונקטען שמיעכ'ן (צ.וו.ס. וואַרשאַ) און ראַגאַלסקי (וואַרטאַ) האָט רעמיזירט מיט מישאַרני (ה.צ.פּ.)

האָהן-געוויכט: פּאַרלאַנסקי (וואַרטאַ) האָט בעשלאָגען אויף פּונקטען יאַסקולקאָווסקי'ן (גדאַניאַ).

פעדער-געוויכט: שיפּינסקי (וואַרטאַ) האָט זיך געוואונען ביי זיין קלוב-חבר וואָלניאַקאָווסקי (וואַרטאַ).

האַלב-מיטעל-געוויכט: טאַיכזשיצקי האָט גע-וואונען אויף פּונקטען ביי גאַרנצאַרעק (י. ק. פּ.)

מיטעל-געוויכט: כמיעלעווסקי (י. ק. פּ.) האָט בעזיגט הויך אויף פּונקטען הייניסקין (גדאַניאַ).

האַלב-שווער-געוויכט: טאָמאַשעווסקי (וואַרטאַ) האָט געוואונען דורך אַ טעכנישען ק. אָ. מיט קאַר-פּינסקי (צ. וו. ס. וואַרשאַ).

שווער-געוויכט האָט שטיבע געוואונען מיט ק. אָ. אין דער צווייטער רונדע זאַבוזשינסקי'ן (א. ז. ס. פּויזען) ריכטער אין רונד-ה' איוואַנסקי.

שלעזיען — וואַרטאַ 7:9

דאס לעבען אין האנדוראס

די ווירטשאפטליכע לאגע. — וויפיל יודען זענען דארט פערהאן. — ווער עס זאל אהין איינוואנדערן. — זענען פערהאן איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען?

א שמועס מיט׳ן האנדוראסער קאנסול אינזש. שעסקין ספעציעל פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט"

צוזאמען מיט׳ן דאקטאר סאסקין, האט אין לאדז געווײלט דער קאנסול פון האנדוראס אין פוילען, אינזש. שעסקין, וועלכער איז אויך ווי באוואוסט וויצע-פארזיצער פון רעוויזיאניסטישען ועד הראשי אין ווארשא.

מיר האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט און געהאט א שמועס מיט׳ן קאנסול, אין דער וואוינונג פון זיין ברודער אהרן. שעסקין, וועלכער האט זיך לעצטענס אריבערגעצויגען קיין לאדז פון ווילנע, וואו ער האט זיך געהאט באטייליגט אלס פערטיידיגער אין׳ם באקאנטען פראצעס וועגען די נאוועמבער-געשעהענישען אין ווילנא.

אויף איינציגע פראגען וועגען דער עקאנאמישער לאגע אין האנדוראס; וועגען דער צאהל יודען אין האנדוראס, וועגען איינוואנדערונגס-שוועריגקייטען א.ד.גל. האט קאנסול שעסקין געגעבען אונזער מיטארבייטער פאלגענדע ערקלערונג:

האנדוראס (צענטראל-אמעריקא) לעבט אויך איבער אן עקאנאמישען קריזיס. דער ווירטשאפטליכער וועלט-קריזיס לאזט אויך דארט אנזעהען די ווירקונג, מיט דעם אונטערשיד אבער, וואס האנדוראס איז זעהר רייך, און פערמאגט א קליינע אינדוסטריע, לאזט זיך דער קריזיס נישט אזוי שטארק פיהלען ווי אין די אנדערע קאנטען פון אמעריקא.

ביז לעצטענס זענען דארט בכלל נישט געווען קיין ארבייטסלאזע, לויט די לעצטע ידיעות פון דארט קומט שוין אן שווער צו געפינען ארבייט. דעם סוחר און כעלער פערפאלגט מען דארט נישט ווי אין עקסיקאנער גוואטעמאלא, זיי קאנען פריי זיך פערנעהמען מיט זייער באשעפטיגונג, וואס איז אבער לעצטענס אויך אריין אין קריזיס.

יודען זענען אין האנדוראס פערהאן זעהר ווייניג, אין סאן-פעדראסולא, זענען אויף 12000 איינוואוינער פערהאן עטליכע צענדליג יודען. א חוץ דעם זענען די יודען וועלכע וואוינען דארט נישט זיין שטענדיגע תושבים נאר אדורכוואנדערער, זיי געפינען זיך דארט אויף א געוויסער צייט ביז זיי ציהען זיך אריין אין די שכנותדיגע לענדער.

אין דער שטאט טעגוסיגאלפא וואוינען אויך א גאנץ קליינע צאהל יודען, נאר געווי די צאהל וועניגער ווייסט מען נישט, ווייל קיינער פיהרט נישט קיין רעגיסטראציע.

צוליב דעם, וואס די יודען זענען נישט דארט קיין תושבים, נאר צייטווייליגע בעוואוינער, האבען זיי נאך נישט בעוויזען איינצושטעלען זייערע רעליגיעזע אדער קולטורעלע איינריכטונגען, אזוי למשל איז נאך דארט נישט פערהאן קיין שוהל, קיין יודישע שולעס פאר קינדער, נישטא קיין רב, קיין פראפעסיאנעלע שוחטים, פערהאן בלויז צופעליגע בעלי-תפילות.

לעצטענס בעמיהען זיך די ארטיגע יודען אהינצוברענגען א רב, שוחטים וועגען וועלכע מען אונטערהאנדעלט שוין מיט׳ן האנדוראסער קאנסול אין ווארשא. די ארטיגע יודען בעקלאגען זיך אין בריף צו זייערע קרובים אין פוילען, אז זייערע קינדער דארט בעקומען נישט קיין יודישע ערציהונג, וואקסען אויס אהן דעם מינדעסטען יודישען וויסען. זיי וואלטען געווען צופרידען דארט צו האבען מלמדים יודישע לעהרער.

פונדעסטוועגען איז עפעס שטיל געווארען מיט דער אקציע אהינצוברענגען א רב, שוחטים, מלמדים, א.א.וו. מן הסתם אויך צוליב דעם, וואס עס בילדעט זיך דארט ווייטער נישט קיין שטענדיגער יודישער ישוב.

וואס שייך די איינוואנדערונגס-מעגליכקייטען קיין האנדוראס, האט קאנסול שעסקין ערקלערט, אז עס איז פערהאן אן אפמאך צווישען פוילען און האנדוראס, שטרענג צו רעגולירען די אויסוואנדערונג אהין. אהן א פערשטענדיגונג מיט׳ן האנדוראסער קאנסולאט, גיט די פוילישע מאכט נישט ארויס קיין אויסלענדישע פעסער. פאר עמיגראנטען, וועלכע ווילען פאהרען קיין האנדוראס. וויזעס ווער׳ען געגעבען נאר אין די פאלען, ווען דער עמיגראנט ענטשפרעכט די אימיגראציאנס-בעדינגונגען פון האנדוראס.

אין דער ערשטער רייה פאדערען זיך קוואליפיצירטע בעלי-מלאכות, ווי טישלער, שוסטער, שניידער, וועלכע מוזען אבער אויך האבען א גרעסערע סומע געלד, פארצוווייזען אנדערש ווערען קיין וויזעס נישט געגעבען.

רעפלעקטאנטען צו עמיגרירען קיין האנדוראס זענען פערהאן א סך, נאר וויזעס ווערען זעהר וועניג געגעבען, ווייל די רעפלעקטירענדע עמיגראנטען האבען נישט קיין געלד, אבער עס פעהלט זיי אנדערע קוואליפיקאציעס.

30,000 מענשען האבען נישט וואו צו שלאפען

און 50,000 קינדער האבען נישט וואס צו עסען

א בילד פון ניו-יארקער עלענד

דער בעריכט, וואס קאמיסאר פרענק טיילאר האט צוגעשטעלט וועגען דער הילף, וואס די שטאט האט געגעבען צו נויטליידענדע אין דער בעפעלקערונג, ווייזט ווי גרויס עס איז איצט די נויט אין ניו-יארק.

עס שטעלט זיך ארויס פון דעם בעריכט אז 775,967 איינוואוינער פון ניו-יארק זענען געשטיצט געווארען כדי זיי זאלען נישט דארפען אויסגעהן פון הונגער.

מעהר ווי 183.500.000 דאלאר איז אויסגעגעבען געווארען, כדי די ארבייטסלאזע פון ניו-יארק זאלען נישט דארפען בעטלען אין די גאסען, די ארבייטסלאזיגקייט אין שטאט איז געווארען גרעסער און גרעסער, די הילף פון די פריוואטע אינסטיטוציעס האט זיך אויסגעלאזט, עס האט זיך געהאבט גאר אנגעהויבען אלס ווי אין ניו-יארק זעהן טראגישע סצענעס. די בעפעלקערונג פון שטאט האט אבער דורך דער שטאט-רעגירונג זיך גענומען צו דער ארבייט אז אזא צושטאנד זאל נישט פארקומען, אין ניו-יארק, איבער צוויי מיליאן מענשען זענען דירעקט געהאלפען געווארען אין די דריי יאהר זינט די שרעקליכע דעפרעסיע האט זיך אנגעהויבען.

היינט צו טאג זענען דא זיבען הונדערט און פינף און זעכציג טויזענד, ביין הונדערט זיבען און זעכציג מענשען אויף דער ליסטע פון דער שטאט, וואס בעקומען רעגעלמעסיגע הילף.

אין יאהר 1929 האט די שטאט אויסגעגעבען 31.732.701 דאלאר. דעם נעכסטען יאהר האט זיך שוין די נויטבעדערפטיגקייט פון דער בעפעלקערונג פיל פערגרעסערט, און די שטאט האט אויסגעגעבען די סומע פון 37,584,415 דאלאר, די ארימע טיילען פון דער בעפעלקערונג און אפילו די רייכע, וואס זענען שוין געווען ארבייטסלאזע האבען נאך גאלד געהאט רעזערוו-פאנדען, קליין אדער גרויס, וועלכע זיי האבען בענוצט כדי צו דערהאלטען זייערע פאמיליעס און נישט דארפען אנקומען צו דער הילף פון דער רעגירונג, מען האט געשפארט, מען האט געקארגט, מען האט נישט געקויפט קיין קליידער, אבי נישט אויסצוברענגען די דורפה אויף דער גאס, עס איז אבער געווארען ערגער און ערגער, די האפענונג אויף פערבעסערונגען אין די אינדוסטריען פון שטאט זענען אדורכגעפאלען, די ארבייטסלאזיגקייט איז געווארען נאך מעהר פערשפרייט.

אין 1931 איז כמעט ווי פערטאפעלט געווארען די סומע געלד, וואס די שטאט האט אויסגעגעבען, כדי צו העלפען די אומגליקליכע, וואס זענען ארבייטסלאזע.

היינטיגעס יאהר איז די עקאנאמישע לאגע געווארען נאך ערגער, די פאליציי האט געמאכט א צעהלונג אין די פערשיעדענע טיילען פון שטאט און האט צוגעשטעלט א בעריכט, אז דער עקאנאמישער צושטאנד אין מאנכע טיילען איז איינפאך אומבעשרייבליך, מיידלעך וואס האבען געארבייט אלס סטענאגראפיסטין האבען פערלוירען זייערע שטעלעס פאמיליעס, וועלכע האבען זיך געהאלטען טיילווייז אויף דעם וואס איינער אדער צוויי פון די קינדער האבען געהאט בעשעפטיגונג, זענען אויף דער שוועל פון אונטערגאנג. שול-קינדער זענען געגאנגען אפעריסען און באקעט, דער צושטאנד אין די יודישע ארימע קווארטאלען, איז געווען נישט בעסער ווי אין די גויאישע און אין מאנכע יודישע גאסען איז די לאגע געווען נאך ערגער.

און דעריבער איז שוין זעלבסטפערשטענדליך פארוואס די שטאט-אדמיניסטראציע האט אנגעווענדעט אלע מיטלען, כדי צו העלפען נאך מעהר די נויטליידענדע, ווי ווען עס איז פריהער.

אין דעם בעריכט ווערט דערקלערט, אז איבער פינף-און-פופציג טויזענד פאמיליעס האבען בעקומען הילף אין זייערע היימער. באהעכט צו דריי הונדערט טויזענד מענשען זענען געווען אין די פינף און פופציג טויזענד פאמיליעס, נאך פינף און דרייסיג טויזענד פאמיליעס בעשטעהענדיג פון איבער פינף און זיבעציג טויזענד מענשען האבען געקראגען הילף פון דער שטאט דורך דעם, וואס זיי זענען בעשעפטיגט געווארען איניגע טעג אין וואך. צעהן טויזענד פאמיליעס, בעשטעהענדיג פון איבער פופציג טויזענד מענשען, האבען בעקומען הילף פון דעם קאמיטעט. פיר און פופציג טויזענד קינדער זענען געהאלפען געווארען אין די שולעס דורך דעם ספעציעלען שול-קאמיטעט, באהעכט צו צוויי און צוואנציג טויזענד פאציענטען, וועלכע האבען נישט געהאט פאר זיין אין קיין שפיטאלען, זענען געהאלפען געווארען מיט שפייז. און בעלייכטונג אין זייערע היימער. איבערעסען איז אז דרייצעהן הונדערט בלינדע, וועלכע זענען געווען אבסאלוט הילפלאז צוליב דעם, ווייל געוויסע ארבייטען וואס זיי פלעגען קאנען טון, איידער דער קריזיס איז אנגעקומען, האבען איצט נישט קיין שום געשעפטליכען ווערט, זענען געשטיצט געווארען פון א ספעציעלען בלינדען-פאנד, צוויי-און-צוואנציג טויזענד פינף-הונדערט מינדער-יעהריגע קינדער און באהעכט צו פינף-און-צוואנציג טויזענד אלטע לייט איבער די זעכציגער יאהרען זענען געהאלפען געווארען. דערצו נאך זענען מעהר ווי זעקס און זיבעציג טויזענד מלחמה-וועטעראנען געשטיצט געווארען דורך דער פילאנטראפישער טעטיגקייט פון דער שטאט-אדמיניסטראציע.

די שטאטישע הייזער האבען בעזארגט דרייסיג טויזענד מענשען מיט בעטלעך צו שלאפען, און פינף און זעכציג טויזענד מענשען האבען דארט געגעסען יעדען טאג פריי. די פאליציי האט אויך געהאלפען דורך פריוואטע פאנדען זייערע.

ווי עס איז צו זעהען פון די דאזיגע פאקטען, דארף זיך ניו-יארק נישט שעהמען אנטקעגען אלע אנדערע שטעט פון דער וועלט.

י. סלאנים.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספעציעל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אָוונד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHETA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער קלאנג-מייסטערווערק

גרעסטער פוילישער 100% קלאנג-פילם

אהין נאמענטליכע

העלדען

אין די הויפטראלען: Adam Brodzisz, Marja Bogda, Z. Pogorzelska

נעכסטער פראגראם: „געברידער קארמאזאוו".

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

א מאמע

(דערצעהלונג) פון פ. האלסטרעם

דעם גערטנערס ווייב איז עטליכע יאהר נאך דער חתונה אהיימגעפאהרען צו איהרע עלטערען, ארימע ארבייטער, וואס האבען געוואוינט אין א ...יין שטעטעל. זי האט זיי געוואלט ווייזען איהר ...יין יונגעלע. ס׳קינד, וואס האט זיך אויף דער ...הן פערקיהלט, איז מיט אנ׳אמת קראנק געווארען. ווידערבאבע זענען נישט געווען צופרידען ...ן די מוטער איז ארומגעגאנגען א דערשלאגענע, ...ווייל איז ס׳קינד געווארען אלץ געפעהרליכער ...ן געפעהרליכער. ס׳האט געדויערט א טאג, צוויי ...יי און ס׳קינד איז געשטארבען.

דאס ביסעל געלד, וואס די מוטער האט געהאט, איז שוין לאנג געווען צוטרערענצעלט, א קליין, ...מעדיג קינד קאן פאהרען אהן א בילעט, ...ס — ווערט מיט אמאל א יחסן. מען דארף ...בען אנ׳אייזען-קאסטען. די מוטער האט קיין געלד ...שט געהאט. דער איינציגער וועג — פאהרען ...קט אזוי ווי זי איז געקומען, האלטען ס׳טויטע ...ד אויף דער קניע און מאכען אנ׳אנשטעל אז ...שלאפט.

פריה, גאר פריה איז זי צומארגנס שוין ...וען אין דער באהן. זי האט געוואלט זיך אפ...כען א ווינקעל אין דער פרויען-אפטיילונג, א ...נסטערען ווינקעל, דער קאנדוקטאר זאל זי כמעט ...שט בעמערקען. אין איהר אפטיילונג זענען געזע...ען בלויז צוויי פרויען. אנ׳עלטערע — וואס האט ...ך געהאלטען אין איין פארען מיט איהרע פעק...ער, און א יונגערע, וואס האט ארויסגעקוקט דורך ... פענסטער.

די באהן האט זיך גערירט, זיך געוויגט הין ...און צוריק. ס׳איז געווען שטיל ביז דער קאנדוקטאר ...איז אריינגעקומען. ער האט געשטעמפעלט די בילעטען און א פרעג-געטאן דער מוטער, וואס האט געהאלטען ס׳קינד אויף דער קניע:

— ווי אלט?

— צוויי יאהר.

— צו גרויס פאר צוויי יאהר — האט ער אפגעמאסטען ס׳פעקעל מיט א געניט אויג — ווען איז ער געבוירען געווארען?

די מוטער האט זיך געשטארקט, זיך געהיט מ׳קול זאל ביי איהר קיין ציטער נישט טון. זי האט געטראכט, אז מען דארף שמייכלען און זי האט זיך צושמייכעלט:

— דעם דריי-און-צוואנציגסטען יוני.

— אזוי? ער זעהט דאך אויס ווי פינף? — האט דער קאנדוקטאר געוואלט א קוק טון דעם קינד אין פנים און נישט געקאנט.

— יא, א וואויל יונגעל! ער זעהט אויס גרעסער פון די יאהרען, א קינד, אז ס׳ליגט, זעהט עס אויס גרעסער. כ׳וויל איהם נישט אויפוועקען, ער איז נישט מיט אלעמען, גוט, וואס ער שלאפט.

— וואס געהט אייך אן וועגען קינד? — האט די עלטערע פרוי זיך אריינגעמישט — קנאפ טוטמעל מאכט די באהן, דארף מען נאך א קינד זאל וויינען?

דער קאנדוקטאר האט א בורטשע געטון און איז געגאנגען ווייטער.

דעם גערטנערס ווייב האט אפגעאטעמט — אבי אריבערגעקומען. זי האט זיך אביסעל געשראקען פאר דער עלטערער פרוי, און א זאג געטון::

— מיין יונגעלע וויינט נישט, ער איז איצט נישט מיט אלעמען, אבער וויינען וויינט ער קיינמאל נישט — האט זיך צוגערירט צו זיך דאס שטייפע קערפערל.

— ער איז דאך טאקע א שטילער ביי אייך — האט די אלטע סתם אזא זאג געטון.

— אז די מאמע האלט איהם, איז ער שטענדיג שטיל. ער שלאפט אזוי האסטיג, אז ער טוט זיך צומאל קיין דרעה נישט.

— געוויס נישט — האט די מוטער געטראכט, אז מען דארף א שמייכעל טון און האט זיך צושמייכעלט — יא, כ׳בין מיט אנ׳אמת גליקליך, וואס דעם קינד איז גארנישט. איהר ווייסט, נישטא קיין גרעסערע פרייד ווי קינדער.

איך האב קיינמאל נישט געהאט קיין קינדער — האט די יונגערע אפגעויפצט.

— א שאד, — האט דעם גערטנערס ווייב געזאגט — ווייסט איהר נישט, וואס הייסט א מאמע.

— ניין, — האט די יונגערע פרוי געענטפערט — מען קאן זיך אבער פארשטעלען. און וואס אמת, האב איך שטארק געוואלט האבען א קינד. כ׳האב געארבייט ביי קינדערשע זאכען, געזעהן מענטשעלעך און הייבעלעך. אז כ׳האב געזעהן די מענטשעלעך האב איך שטארק געוואלט האבען א קינד, א מיידעלע.

— א יונגעל איז בעסער — האט דעם גערטנערס ווייב אריינגעווארפען.

— מעגליך, יונגלעך טראגען אבער נישט קיין הייבעלעך און איך האב געוואלט האבען א מיידעלע, כ׳האב שוין אפילו געהאט אויסגעניית א הייבעלע פאר מיין טעכטערל. א סך מאל האט זיך מיר אויסגעוויזען, אז מיין קינד איז שוין געבוירען און איצט וואלט זי שוין געווען א גרויסע, א דערוואקסענע.

— רעדט נישט אזוי! — האט דעם גערטנערס ווייב אויף איהר אויסגעגלאצט א פאר אויגען.

— בעסער, אז מען טראכט נישט דערפון, — האט די עלטערע זיך אריינגעמישט.

— פארוואס?

— יעדער קאן זעהן, אז איהר האט קיינמאל נישט געהאט קיין קינדער, זענען זיי נאך יונג, איז דא פרייד און שטוב, וואקסען זיי אבער אונטער — הויבען זיך אן צרות, — האט די עלטערע פרוי דערצעהלט וואסערע צרות זי איז אויסגעשטאנען פון איהרע קינדער.

— מיין קליין מיידעלע וואלט געווען א גוטע — האט די שניידערין געפרעגט איהרס — כ׳וואלט זי גערופען אמאליע...

די צוויי ווייבער האבען זיך צולאכט.

דעם גערטנערס ווייב האט אויפגעציטערט, זי האט זיך געוואלט אפטיילען פון די פרעמדע ווייבער, פון דער אלטער אוודאי און אודאי. אז די פרעמדע ווייבער זענען ענטשוויגען געווארען, האט דעם גערטנערס ווייב זיך צורעדט, אריינגערעדט אין דער שניידערין. די צוהערער האבען זיך געחידוש׳ט פון וואנען ס׳האט זיך מיט אמאל גענומען צו איהר אזוי פיל ווערטער און אזוינע פייערדיגע אויגען. זי האט געפיבערט:

— מיין יונגעלע איז איינגאנצען אנ׳אנדערער, איינגאנצען אנ׳אנדערער, כ׳האב קיינמאל פון איהם נישט געהאט קיין צרות, און כ׳וועל נישט האבען, דאס איז דאך א מלאכ׳ל! א שאד, וואס ער שלאפט, איהר וואלט געזעהן א יונגעלע! און ער זאגט מיר קיינמאל קיין ליגען נישט, דאס קאן מען זעהן אין זיינע אויגען, און אז איך בעוואשט די רויזען, געהט ער מיר נאך ווי א הינטעלע, פיל מאל שלאפט ער צווישען די בייטען און די זון לייכט צווישען זיינע לאקען.

די באהן איז געפלויגען, געהאלטען אין איין פייפען, ווי די וואגאנען וואלטען זיך געקליבען אין אנ׳אפגרונד אריין, די מוטער האט פעסטער געדריקט צו זיך דאס טויטע קינד און נישט אויפגעהערט צו רעדען, צו דערצעהלען, און אלץ וועגען קינד.

די צוויי פאסאזשירען האבען גענומען קוקען אויף איהר מיט חשד, געמיינט אז זי איז פון זינען נישט געוויזען, אז דעם גערטנערס ווייב איז געווען אין אנ׳אנדער וועלט, א וועלט, וואס הויבט זיך אן ווען דאס ארומיגע לעבען הערט אויף.

די באהן איז געפלויגען, געטראגען די מוטער מיט׳ן קינד, געטראגען אלץ, וואס עס האט זיך געקנוילט צווישען די ווערטער.

פון קרים קיין פאריז

האט זיך דורכגעשלעפט א ארים אפגעריסן יודיש יונגל

געשמוגעלט א פאר גרעניצען. — געפאהרען צווישען די רעדער. — ער דערצעהלט ריהרענדע געשיכטעס

פון פאריז שרייבט מען:

א נייער מין יודישע וואונדער־קינדער האט זיך איצט ביי אונז בעוויזען.

אמאל איז עס געווען א גאון אין פידעל, אין שאך...

היינט איז עס א וואונדער־קינד פון וואנדערען. יונגע יודישע קינדער, גאר יונגע, לויפען אין דער ברייטער וועלט.

לויפען פון די היימען. פון הונגער, פון נויט.

מיט עטליכע וואכען צוריק זענען עס געווען 5 יונגלעך פון ווארשא, וועלכע זענען געקומען קיין פאריז אהן בילעטען און אהן פאספארטען.

איצט וואלגערען זיי זיך הונגעריגע און מער לאזענע.

ווייניג ווער אינטערעסירט זיך מיט זיי.

די טעג האט די באהן פון ווארשא געבראכט נאך א גרעסער יודיש וואונדער־קינד.

א יונגעל פון 16 יאהר איז געקומען געשוואַרצט אויף פון ראטען־רוסלאנד!

טויזענדער מייל האט ער דורכגעמאכט אונטער דעם וואגאן, פערהאנגען צווישען די רעדער, געפרוירען און הונגעריג, און די גאנצע צייט א האר פון טויט.

איז ער געקומען קיין פאריז מיט איין פערלאנג:

— ארבייטען! עסען!

* * *

ישראל א. הייסט ער און ער קומט אוש פון סימפעראפאל אין קרים.

— וואו זענען דיינע עלטערען?

— געשטארבען ביידע. דו מאמע שוין לאנג, דער טאטע מיט אנדערטהאלבען יאהר צוריק, איז מיר געווען זעהר שלעכט. די שטיף־מוטער האט מיר נישט געגעבען צו עסען, שלעכט זיך בעגאנגען מיט מיר.

— קענסט נישט ארבייטען?

— יא, איך בין אן עלעקטראטעכניקער, אבער מען קריגט נישט קיין ארבייט.

— אין רוסלאנד פערנעהמט מען זיך דאך מיט ארבייטער?

— איך וויס נישט.... מיט מיר האט מען זיך נישט פערנומען.... נישט בלויז מיט מיר, א סך יונגלעך איז דארט דא, ווי איך, הונגעריגע און אהן ארבייט.

— ביזטו נישט געווען אין קיין שולע? אין קיין לעהר־אנשטאלט?

— יא, אבער מען האט עס צושטערען. די שול איז געווען אין סימפעראפאל אויף גאגאלעווסקי גאס, האט מען זי פערמאכט.

— פארוואס?

— איך וויס נישט, געזאגט האט מען, ווייל מען האט דארט געלערענט יודיש און שטילערהייט העברעאיש.

— ווי־זשע קומסטו צו דער רייזע?

— געווען הונגעריג, איך און נאך חברים, בין איך אריין צו דער שטיף־מאמע.

— איך פאהר אין דער וועלט.

האט זי געזאגט:

— פאהר!

און נאך א לאבען ברויט געגעבען.

בין איך מיט די חברים אוועק אויפ'ן וואקזאל יעדער פון אונז איז ארונטער אונטער א וואגאן.

דארט צווישען די רעדער זענען דא דראטען מיט ברעטער, דארט קען מען פאהרען, נאר עס איז שרעקליך קאלט און מען האט מורא, ווייל מען קאן אראפפאלען. יעדער טרייסעל איז דער טויט. וויס איך נישט, וואו מיינע חברים זענען, איך האב זיי מעהר נישט געזעהען, אפשר אראפ א סטאנציע פריהער און אפשר....

מיר אליין זענען די הענד אזוי געפרוירען געווארען פון אנהאלטען זיך, אז איך האב נישט געקענט מיט זיי ריהרען, געמוזט בייסען שטיק[...] פון ברויט, אפברעכען נישט געקענט — בין א[...] אזוי געקומען קיין יעקאטערינאסלאוו. 24 ש[...] דוכט זיך אפגעפאהרען. פון דארט בין איך אזוי ג[...] קומען קיין בעלאצערקאוו. דארט האט מיך פויער איבערגעפיהרט די גרעניץ און איך האב [...] דערקריגען ביז ווארשא.

2 חדשים האב איך געדרעהט זיך אין ווארש[...] געארבייט ביי אן עלעקטראטעכניקער און געמ[...] אפפאהרען. קיין ארבייט מעהר נישט געהאט, [...] איך אריין אין צוג, וואס געהט קיין פאריז [...] מיט א גרופע זיך דורכגעדרעהט און אינדערפ[...] געקומען קיין פאריז.

— וואס־זשע ווילסטו טון?

— איך וויל ארבייטען.

— האסטו שוין געגעסען?

— נאך נישט. ..

ווייסט דאס ארימע יונגעל, וואס איהם [...] דא? —

א קאנגרעס פון מענער וואס האבען צרות פון פרויען

פערשידענע מענער, פערהייראטע, אדער אזעלכע, וואס זענען אמאל געווען פערהייראט און ווייסען שוין דעם טעם, און אזעלכע וואס דענקען ערשט צו הייראטען און שרעקן זיך פאר דעם שריט מענער פון פיל לענדער, אנגעזעהענע פארשטעהער פון ארגאניזאציעס, פון פערשידענע פאליטישע ריכטונגען און לאגערן, זענען זיך איצט צונויפגעקומען קיין ווין און געגרינדעט א „וועלט־ליגע פאר מענער־רעכט".

וועלכע רעכט ווילען דאס די מענער אויסקעמפען?

הויפטזעכליך אזעלכע רעכט, פערשטייט זיך, וואס האבען צו טאן מיט'ן פאמיליען־לעבען.

אז אין דער „ליגע פאר מענער־רעכט" קענען זיין מיטגלידער בלויז מענער, איז זעלבסט־פערשטענדליך; אבער, ווי אומעטום, איז אויך דא פארהאן אן אינטערעסאנטער אויסנאם; דאס איז א פרוי, איינע א מאדאם זאנער, פון טערקיי, א יודישע פרוי, וואס האט זיך געשטעלט די אויפגאבע אזוי צו זאגען, אויסצוזאגען פון ווייבערשען חדר.

די פרויען האלטען די מאדאם זאנער פאר א פעררעטערין פון זייער געשלעכט, ווייל זי האט צונויפגעשלעפט די מענער־דעלעגאטען פון פיל לענדער, די מענער געקריוודעטע פון פרויען, וועלכע האבען געשאפען די „ליגע פאר מענער־רעכט"; איהר האט געקאנט זעהן וואזשע דעלעגאטען־באלעבאטים פון איירא פעאישע לענדער און אזיאטען מיט צופלעטשעטע נעזער, אינדיער מיט ווייסע טורבאנעס, טערקען מיט רויטע מיצלעך, אמעריקאנער מיט פולע קעשענעס מיט דאלארען, ציגיינער מיט זילבערנע קנעפ, ענגלענדער אין צילינדערס, שווארצע, געלע יאפאנעזער מיט שמאלע אויגען, רוסען קאצאפעס מיט שיטערע בערד. יודען מיט אנגעזעהענע נעזער, עגיפטער אין ווייסע לייוונטענע בעקעשעס.

ביי דעם גריגדונגס־קאנגרעס זענען געהאלטען געווארען פלאם־פייערדיגע רעדעס געגען די פרויען.

עס איז אויסגערעכענט געווארען א גאנצער צעטעל פון חטאים, וועלכע די פרויען בעגעהען געגען די מענער.

פראפעסאר קלעמער, איינער פון די דעלעגאטען, האט געהאלטען די הויפט־רעדע געגען די פרויען; ער האט געשילדערט דעם קאמף פאר פרויען־רעכט אין די פערגאנגענע צייטען, און אנגעוויזען, אז אין דער איצטיגער צייט, ווען די פרויען האבען דעראבערט אלע פאליטישע און אנדערע רעכט, צוגלייך מיט די מענער, קאן מען שוין די פרויען מעהר נישט בעצייכענען אלס דאס „שוואכע געשלעכט"; פערקעהרט. עס שטעלט זיך ארויס, אז די פרויען האבען גרויסע פעהיגקייטען; זיי זענען אריינגעדרונגען אין א פערהעלטנישמעסיג קורצער צייט, אין אלע געזעצגעבערישע קערפערשאפטען; פרויען האבען וואהל־רעכט, זיי וועהלען און ווערען ערוועהלט; זיי זיצען אלס דעפוטאטקעס אין די פארלאמענטען, אין די שטאט־ראטען, אין די מיניסטעריומס אלס הויכע בעאמטינס. און אפילו אין די רעגירונגען זיצען זיי שוין.

ווייטער האט זיך דער פראפעסאר בעקלאגט אויף דעם, וואס די פרויען פערכאפען אלץ מעהר די פראפעסיעס; פרויען זענען פראפעסארען, דאקטוירים, אינזשעניערען, בעאמטע, סוחר'טעס ארבייטערינס אין די פאבריקען, אנגעשטעלטע אין געשעפטען א. אז. וו. און זיי שטופען אלץ מעהר ארויס די מענער פון די פראפעסיעס; עס זענען שוין היינט פארהאן פרויען ארכיטעקטען, פרויען רעזשיסארינס אין טעאטערס און פילמס, פרויען ערפינדערינס עלעקטראטעכניקערינס, פראפעסיאנעלע לופט־פליהערינס, רעדאקטארקעס, דירעגענטקעס, קאנדוקטארקעס, שוסטערקעס, און אפילו באגדיטקעס.

די הויפט־פראגע, אבער, איז געווען — פאמיליען־אנגעלעגענהייטען. דאס הייסט אלימענטען; פארוואס זאלען אין דער דאזיגער הינזיכט די פרויען האבען מעהר געזעצליכע רעכט, ווי די מענער? אז א פאר־פאלק, צום ביישפיל, זענען נישט גליקליך פערהייראט און קענען נישט שטימען, מוז דער מאן דערנאך, נאכ'ן גט, נאך אלץ צאהלען זיין געוועזענער פרוי א שטיצע, כאטש עס פאסירט אפט, אז די גע'גט'ע פרוי האט א שטעלע, אדער זי ארבייט און פערדינט, אין דער צייט, וואס איהר געוועזענער מאן פערדינט ק[...] פאר זיך אליין צום לעבען.

היינט די מעשה מיט די אומגעזעצל[...] קינדער: אין אזעלכע פאלען איז דאס גע[...] תמיד געגען די אינטערעסען פון די מענער, פיל דעמאקראטישע לענדער, צום ביישפיל, ז[...] דאס געזעץ, אז אין פאל, ווען א פרוי אדע[...] מיידעל האט אן אומגעזעצליך קינד, און זי ז[...] אין געריכט, אז בערל אדער שמערל איז [...] טאטע פון דעם קינד, גלויבט מען איהר, און [...] רל אדער שמערל מעג שרייען חי־וקים, ה[...] דאס איהם ווי א טויטען באנקעס; ער מוז [...] קענען דאס מעגליך פרעמדע קינד אלס זיינס, צאהלען פאר איהם דער מוטער.

— עס איז א הימעל־געשריי! — האבען שריען די דעלעגאטען, וועלכע האבען וואהר[...] ליך אזעלכע פעקלעך אויף זיך.

פיל פון די דעלעגאטען פון דעם „מ[...] רעכט־קאנגרעס" האבען דערציילט טשיקאווע[...] שיכטלעך, ווי אזוי פרויען האבען זיי פערה[...] די קעפ, כדי זיי אריינצונארען אין נעץ פון [...] מיט אלערליי דריידלעך און קאקעטישע קונ[...] און דערנאך, ווען די פרויען האבען פון ליבע געקראגען א קינד, האבען זיי געפרעסט [...] ביים דעם צופעליגען טאטען, וועלכער האט געלאזט אריינגנארען אין זאק.

עס זענען אויך מיט בעווייזען פון פרא[...] בעריכטען אין צייטונגען פון פיל לענדער, [...] געשטעלט געווארען פאקטען, אז פיל מיי[...] קריגען בפירוש אן אומגעזעצליך קינד, כדי [...] זיך צו קאנען אויסקלייבען פון זייערע בעק[...] געליבטע איינעם א רייכען טאטען מיט א ס[...] קעשענע, וועלכער זאל צאהלען געלר, [...] רות זאל איהם אזש כאפען.

צוליב דעם דאזיגען געזעץ, איז אין [...] לענדער ענטשטאנען א גאנצע „קינדער־אינדוסט[...]" פון וועלכער פרויען־שווינדלערקעס מאכען [...] טען לעבען — האבען גע'טענה'ט די דעלע[...] מיט גרויס גרימצארן און אויפרעגונג.

די „ליגע פאר מענער־רעכט" האט [...] נומען א סך רעזאלוציעס: א רעזאלוציע ני[...] צאהלען קיין אלימענטען, א רעזאלוציע ני[...] צאהלען קיין „בחורים־שטייער" (פאר בחורים, ווילען נישט הייראטען); דאן א רעזאלוציע צו באטען פיל פראפעסיעס פאר פרויען, א רעזא[...] אז מענער זאלען האבען גלייכע רעכט, [...] פרויען אין הינזיכט פון אומגעזעצליכע קי[...] דאן א הויפט רעזאלוציע, וועלכע לייטעט און שארף, אזוי:

„גלייכע רעכט, גלייכע פליכטען פאר [...] און פרוי אין פאמיליע־לעבען".

די „מענער־רעכטלער" זענען זיכער, [...] וועלען די אלע רעזאלוציעס פערווירקליכ[...] פראקטישען לעבען.

דערווייל האבען אין די צייטונגע[...] פרויען בלויז הערען זייערע שטימען, האבען אויך עפעס צו זאגען אין די דאזי[...] גלעגענהייטען, און אז זיי קלייבען זיך צו [...] דען א „וועלט־ליגע" געגען מענער־רעכט.

מ־

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג־ארטאפעד

פאלודביאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון ועמטליבע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסען. קינסטלכע הענט און פיס, גארסעטען א. אז וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

[...]. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהיי[...]

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער[...])

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—[...]

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון [...]

אין כעלמי פון 8–9 פריה.

אין פאלאץ פון איוואר קרעגער

די פאנטאסטישע לוקסוסען פונ'ם פאלאץ אין ניו־יארק, וואו דער שוועבעלעך־קעניג קרעגער פלעגט וואוינען עטליכע חדשים אין יאהר

דער בעריהמטער שוועדישער „קעניג פון שוועבעלעך" איוואר קרעגער, וועלכער איז בעגאנגען זעלבסטמארד, ווען זיינע שווינדלען מיט פרעמדע מיליאנען האבען געהאלטען ביים אויפגעדעקט ווערען, האט געהאט אן אייגענעם פאלאץ אין ניו־יארק.

דער מיליאנער איז געשטארבען, אבער דער פאלאץ איז געבליבען, איצט האט עס א יודישער דאקטאר איבערגענומען.

קרעגער האט פערבראכט נישט מעהר ווי צוויי מאנאטען דורכ'ן יאהר אין זיין דאזיגער עלעגאנטער דירה, פונדעסטוועגען האט ער איהר אויסגעשטאט מיט די מערקווירדיגסטע איינריכטונגען, אנטיקען און לוקסוסען, וואס זיין רייכע פאנטאזיע האט געקענט אויסטראכטען.

דער פאלאץ בעשטייט פון ניין גרויסע צימערן פאר'ן באלעבאס און עטליכע פאר די בעדינער און דינסטען, ער געפינט זיך אויף א דאך. אין סאמע אריסטאקראטישען טייל פון ניו־יארק אין 791 עוועניו, דארט האט ער פערוועצט פרוכטביימער, און שאטען־ביימער, וועלכע זענען געוואקסען הויך און האבען אויסגעשפרייט זייער גרינעם שאטען איבער די פענסטער פון דעם שוועבעל־קעניגס פאלאץ.

אמעריקאנישע ערד איז נישט געווען פעט גענוג פאר דעם צוועק, האט ער געהאלטען, און ער האט דערום אימפארטירט א ספעציעלען פרוכטבארען סארט ערד פון פראנקרייך.

א חוץ ביימער קוסטעס און גראז האט מר. קרעגער אויך געהאט א פאנטאן, וועלכער האט געשפילט אויף א ווייסער מארמארנער סטאטוע פון דעם גאט פון ליבע. א בלומען־גארטען, לויט דעם יאפאנעזישען סטיל, האט זיך אויך דארט געפונען. און אין מיטען פון דעם דאזיגען גארטען איז געשטאנען די סטאטוע פון א דאמע, וועלכע, האט פערדינט צו זיין א געטין, אזוי שיין איז די נאקעטע פיגור, וואס דער קינסטלער האט אויסגעשאקט, און ווען א בלויע בעלייכטונג האט געשיינט אויף איהר, האט מען לייכט געקענט מיינען, אז די דאמע האט זיך ארויסגעגנבעט ערגעץ פון אן אלטגריכישען הויף און איז געקומען צו בעזוכען דעם מיליאנער ביי דער שיין פון דער לבנה.

גאלדענע פישלעך האבען זיך געשפילט אין א וואסער, וואס האט געקאנט געפארבט ווערען מיט רויטע, אדער פורפורנע בעלייכטונג, א דריק פון אן עלעקטרישען קנעפעל, — און דער ווייסער גאט פון ליבע איז אפגעגאסען געווארען מיט רויטע שטראלען און דאס וואסער האט געשפריצט מיט כאראב און בלוט.

און שאמער זענען איהם די ביימער מיט די קוס[...]

טעס געווען ווייניג האט קרעגער אויך געהאט אנאלעי פון וויינטרויבען אויפ'ן דאך.

קרעגער האט געהאט אלערליי געהיימע אריינגאנגען צו זיין אפארטאמענט. ווענטלעך וועלכע האבען זיך פונאנדערגערוקט ווען ער האט געוואלט פער שוואונדען אדער אריינקומען אין געהיים.

אלץ איז געווארען רעגולירט דורך עלעקטרי. אפילו די לופט אין זומער איז עס געווען קיהל, און אין ווינטער — ווארעם.

דער אויפנאהמס־צימער איז בודעקט מיט שטיינער און די ווענט אינגאנצען פון שפיגלען, אלע צימערען זענען געפארבט און דעקארירט געווארען פון ספעציעלע קינסטלער.

דאס באד־צימער איז אויסגעשטאט געווארען מיט אויסערגעוועהנליכען לוקסוס.

דאס עס־צימער פערמאגט א ריזיגען בופעט פון קרישטאל. דער טיש איז פון אויבען שווארץ, און די פיסלעך זענען גרין, די שטוהלען זענען אויך גרין, די ווענט זענען בעהאנגען מיט שטאף פון גרין און גאלד.

אויך די אנדערע צימערען זענען געווען אייגנע ארדענט אין אזא פערנעהם פון רייכסטען לוקסוס, וואס די פאנטאזיע קאן זיך נאר אויסמאלען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג
ה
7
מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.37
זון-אונטערגאנג 4.02

נייע 6.100 ארבייטסלאזע

„שייבלער און גראמאנ'ס" פאבריקען ווערען געשלאסען

די ליימונג פון „שייבלער און גראהמאנ'ס" פאבריקען האט בעשלאסען צו קינדיגען אלע ארבייטער אויף 2 וואכען, און עהרענצכטען זענען שוין ווענען דער קינדיגונג און די בעדינגונגען, אויסגעהאנגען געווארען מודעות אין די פאבריקען אויף קשיענזשי מלין, קילינסקיעגא גאס און וואדני רינעק, אז מיט'ן 5 ד.ח. ווערט די ארבייט געקינדינט, און דער קינדיגונגס-טערמין ענדיגט זיך דעם 19 ד.ח.

קיין מאטיוועז דערפון ווערען אין די מודעות נישט אנגעגעבען.

מען דערוויסט זיך אבער, אז די סיבה זאל זיין די פערערגערונג פון דער קאניוקטור אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

מחמת דעם פערשפעטיגטען ווינטער, איז דער ווינטער-סעזאן פולשטענדיג אדורכגעפאלען, די בעשטעלונגען זענען געקירצט געווארען ביז צום קלענסטען מינימום, און דער אומזאץ-מארק איז אבסאלוט קליין.

די דירעקציע רעכענט נאכ'ן אפפליסען פון קינדיגונגס-טערמין, אפצושטעלען אלע פאבריקען.

דערוויל בעקומען אלע ארבייטער, אין דער צאהל פון 6.100 פערזאן, וואס איז בעשעפטיגט אויף איין שיכט — בעשטעטיגונגען צום ארבייטס-לאזען פאנד אויף אונטערשטיצונגען.

נאכ'ן צוריקשטעלען די ארבייט, זאלען די לוינען רעדוצירט ווערען אויף 15 פראצענט.

רעיענט זיך צוגעאייגנעט 40.000 זל.

אוז בעת דער קאנטראלע, זיך גענומען דאס לעבען

(2) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס דער רעיענט טראיאנאווסקי האט זיך צוגעאייגנעט עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאטעס מלוכה-געלדער, איז קיין לאדז געקומען צו דורכפיהרען א לוסטראציע אין די קאנצעלאריעס פון די רעיענטען, א ריכטער פון העכסטען געריכט.

נעכטען איז דער דאזיגער ריכטער אוועק, כדי צו דורכפיהרען א לוסטראציע אין דער קאנצעלאריע פונ'ם 62-יעהריגען רעיענט, ווּלאדיסלאוו יעזשעווסקי (פיעטריקאווער 46).

בעת'ן קאנטראלירען די ביכער, האט דער ריכטער פעסטגעשטעלט, אז דער רעיענט יעזשעווסקי האט זיך צוגעאייגנעט א סומע הע[ק]בר פון 40,000 זלאטעס, וועלכע ער דארף אריינטראגען אין דער פינאנץ-קאסע, מחמת די סומע האט זיך גענומען פון די אפצאהלען לטובת דער מלוכה, וועלכע זענען אויפגעמאהנט געווארען ביים צוזויפשטעלען בעזונדערע רעיענטאלישע אקטען.

אזוי ווי דער רעיענט יעזשעווסקי האט נישט געקאנט פארשטעלען קיין קוויטונגען פון דעם פינאנץ-אמט, אז ער האט די סומע איינגעצאהלט, וואס עס האט געדארפט געשעהען נאך מיט עטליכע חדשים צוריק, האט זיך דער קאנטראלירענדער ריכטער דורכ'ן טעלעפאן פון דעם רעיענטס קאנצעלאריע פערבונדען מיט'ן פראקוראר ד"ר יאן מארקאווסקי, פאדערענדיג, אז ער זאל תיכף קומען און ארעסטירען דעם רעיענט יעזשעווסקי.

בעת דער ריכטער האט אזוי גערעדט טעלעפאניש מיט'ן פראקוראר, איז דער רעיענט אריין אין שכנישען סאלאן-צימער און זיך אריינגעשאסען א קויל אין רעכטען שלייף.

די ארויסגערופענע דאקטוירים: ד"ר דענעל און ד"ר ליפסקי האבען שוין גארנישט געקאנט אויפטון, און אזוי ווי ס'האט זיך גלייך אנגעהויבען די גסיסה, האט מען דעם זעלבסטמערדער אפילו נישט גענומען אין שפיטאל.

האלב 6 א זייגער איז דער רעיענט יעזשעווסקי, ביי דער אנוועזענהייט פון פראקוראר מארקאווסקי, פאליציי-קאמענדאנט, אינספעקטאר ניעדזשעלסקי, און נאטשעלניק ווייהער — געשטארבען.

לאדזער פירמעס בעשטייערען זיך

לטובת דער דערנעהרונגס-אקציע פאר די ארימע שול-קינדער

דער אפעל פון שטאטישען שול-ראט צו דער בעפעלקערונג וועגען בעשטייערן זיך לטובת די דערנעהרונגס-אקציע פאר די ארימע קינדער פון די פאלקס-שולען, האט געפונען אנ'אפקלאנג. א גאנצע רייה לאדזער פירמעס האבען זיך בעשטייערט לטובת דעם צוועק.

צווישען אנדערע, האבען ביז'ן 31 אקטאבער ד. י. דערקלארירט די פירמעס: „ברידער בוקעט" — 25 זל., „ל. גייער" — 25 זל., „גראנד האטעל" — 25 זל., „קאכאנסקי און דאווידזאהן" — 45 זל., „קרושע און ענדער" — 30 זל., „עלעקטראוויניע" 100 זל., „לעבענסמיטעל-קאאפעראטיוו" — 200 זל., מ. ראסער — 25 זל. א גאנצע רייה קלענערע פירמעס האבען אויך דעקלארירט צו צאהלען 2 זל. 50 א חודש.

דער שטאטישער שול-ראט דאנקט דערמיט די דערמאנטע פירמעס מיט דער האפנונג, אז אויך אנדערע וועלען נאכטון דעם ביישפיל. מחמת די הילף איז צוליב'ן קריזיס נויטווענדיג.

שפענדען קען מען געבען: אין די רעדאקציעס פון די לאדזער צייטונגען. אין דער ביורא פון שול-ראט (פיראמאוויטשא 10 פיים דירעקטאר מירריידא). לעהרער-סעמינאריום (עוואנגעליצקא 11) און אין אלע אפטיילונגען פון פ.ק.א. אויף דער טשעק-קאנטא נומער 68338.

הויז-ווערטער און הויז-דינערשאפט

ווילען נישט זיין קיין אויסנאהם-ערגער פאר אנדערע

(2) דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון סטרוזשעס און הויז-דינערשאפט האט לעצטענס אונטערגענומען אנ'אקציע, אז זייערע פראפעסיעס זאלען אויך אריינגענומען ווערען אין דעם ארבייטס-קאדעקס.

וועגען דעם דאזיגען ענין פאהרט אין דער נאהענטסטער צייט ארויס קיין ווארשא א ספעציעלע דעלעגאציע, וועלכע וועט מיטפיהרען מעמאריאלען מיט א סך אונטערשריפטען פון די פעראיינס-מיטגלידער.

דער פעראיין וועט זיך ווענדען צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ און אין דער ציוויל-קאנצעלאריע פונ'ם מלוכה-פרעזידענט.

ווען די דאזיגע בעמיהונגען זאלען נישט ברענגען צו א פאזיטיווען רעזולטאט, וועט די ארגאניזירטע הויז דינערשאפט אנהויבען אנ'איטאליענישען שטרייק.

ביי איהם איז רעכט—אויף לינק

א קאלישער כלל-טוער, וואס איז אריינגעפאלען

(2) אין קאליש איז איינער אליה ליפסקי געווען בעקאנט אלס חשוב העיר, ארענטליכער און פייגער מענכ א. א. ו. א. ו.

והא ראיה איז ער דאך געווען לאנגיעהריגער פרעזעס פונ'ם דארטיגען יודישען האנדווערקער-פעראיין און לעצטענס — אויך מיטגליד פון דער צענטראל-קאמיסיע ביי דער האנדווערקער-קאמער.

בטבע איז ער געווען א גוטער מענש, א יוד, וואס האט ליב צו טון א טובה דער צווייטען יודען, און יודעלעך, אחינו בני ישראל, האבען דאך ליב, אז מען טוט זיי געפאלענס (מ'איז דאך ב"ה אזוי געפאלען!) פלעגען זיי איהם געבען געלד פערשידענע סומען, באשר בכן ר' אליה איז דאך א קרוב למלכות און דער הינזיכט פון פאדאטקעס, טא זאל ער זיי ערלעדיגען...

האט זיך דער ר' אליה נישט געפוילט און אזוי די ענינים „ערלעדיגט", אז דאס געלד פלעגט ביי איהם בלייבען שטענדיג אין טאש.

הכלל, שפעטער האט מען זיך געכאפט, אז דער חורבן איז גרויס, און דערוויל האט מען איהם אפגעשטעלט אין אלע זיינע אמטען.

יודיש
קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2.

יודיש דראמ. טעאטער אין פוילען
ווילנער טרופע
אנפירונג: מ. מזאה. יאר XVII

היינט, מאנטאג, ד. 7-טן נאוועמבער, 9 אוונט צו פאפולערע פרייזן

בונט אין אויסבעסערונגס-הויז

א היינטצייטיקע טעאטער-שטיק אין 3 אקטן
מחבר: פעטער-מארטין לאמפעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראטבוים.

דאס טעאטער-שטיק איז געבויט — ביי פריער דראמאטישער באארבעטונג, אויפן גרונט פון אויטענטישע דאקומענטירטע געשעענישן און פאקטן, פארשריבן דורך ייִנגלעך פון א אויסבעסערונגס-הויז אין דייטשלאנד.
בילעטן צו בעקומען פון 11 ביז 2 בטאג און פון 5 א זייגער נאכמיטאג — אין קאסע פון טעאטער.
אדמיניסטראטיווע אנפירונג: ב. אסם.

איינוואוינער פון דער דאמבראווסקא-גאס אינטערווענירען

(2) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס אויף דער דאמבראווסקא-גאס איז אויסגעבויט געווארען די צווייטע טראמוואי-רעמיזע, האט זיך די גאס גופא שטארק בעלעבט און בעפעלקערט.

דאס שטערט אבער נישט דערצו, אז די דאזיגע גאס זאל בלייבען פערנאכלעסיגט ווי געוועזן, ס'זאל זיין אין איהר פינסטער, זי זאל זיין שלעכט ברוקירט, און לאבוזעס זאלען אויף איהר בושעווען.

די איינוואוינער פון דער גאס האבען דעריבער אינטערווענירט אין דער וואיעוואודזטווע, אז דער מאגיסטראט זאל מאכען אויף איהר ארדנונג.

א פויער אונטער א לאסט-אויטא

(2) דער 46 יאהריגער פויער פון דארף קאנקאלאוו, לאסקער קרייז, מארטאן קאלוזשני, האט זיך אויסגעגליבען גלהן צופוס קיין פאביאניץ, כדי צו דערלעדיגען דארט א רייה פערזענליכע ענינים.

אויפ'ן וועג איז איהם אבער איבערגעפאהרען א לאסט-אויטא, וואס האט איהם צובראכען א פוס און צושעדיגט דעם גאנצען קערפער.

דער שאפער, אהרן קוראווסקי איז ארעסטירט.

יובילעאום פון רעסטאראטאָרען-פערבאנד

(2) דעם 7, 8 און 9 ד. ח. וועט פארקומען די פייערונג פונ'ם 25-יאהריגען יובילעאום פון דעם ווארשאווער רעסטאראטארען-פערבאנד.

אין די פייערונגען נעהמען אויך אנטייל די איבעריגע קרייזען פונ'ם פערבאנד, און צווישען זיי אויך דער לאדזער.

גלייכצייטיג מיט די פייערונגען וועלען אין ווארשא אויך פארקומען בעראטונגען וועגען די אקטועלסטע ענינים אין דער דאזיגער בראנזשע.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

(2) היינט, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביורא (זאווארזקא 11) צו רעגיסטראציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

H Ch I

און פון 13 קאמיסאריאט:

A B C D E F

מארגען, דינסטאג, פון 5. קאמיסאריאט:

F G

און פון 12 קאמיסאריאט:

R S Sz T U W Z Ź

וועגען ביליגער מאכען טעלעפאנען

אין די עפענטליכע לאקאלען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער פערבאנד פון די רעסטאראטארען, האטעל-בעזיצער און קאוויארניע-אינהאבער זיך געווענדט צום פאסט- און טעלעגראף-מיניסטעריום וועגען רעדוצירען די טעלעפאנישע אבאנעמענט-אפצאהלען פון די אפאראטען, וואס זענען אינסטאלירט אין עפענטליכע לאקאלען, ווי רעסטאראנען, האטעלען, קאפעע'ן א. ד. גל.

אויפ'ן היינטיגען גרויסען פראצעס

זענען שטארק בעגרעניצט די פלעצער פאר'ן עולם

(2) אין שייכות מיט'ן גרויסען פראצעס פון די פ.פ.ס.-לינקע, וואס הויבט זיך היינט אן, דערוויסען מיר זיך, אז מחמת דער גרויסער צאהל בעשולדיגטע, עדות און אדוואקאטען א. א. וואס בעטייליגען זיך אין דעם דאזיגען פראצעס, איז פאר'ן זייטיגען פובליקום רעזערווירט אנ'ערך 40 פלעצער.

דער פראצעס וועט פארקומען אין זאל נומער 1 פון קרייז-געריכט אויף דאמבראווסקיעגא 5.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) א. דאנצער, זגערזשער 57; וו. גראשקאווסקי, 11-טער ליסטאפאד 15; ס. גארפיין, פילסודסקיעגא 54; ס. בארטאשעווסקי, פיעטריקאווער 164; ר. רעמבעלינסקי, אגדזשעיא 28; שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75.

היינט און פאלג. טעג!
רעוואלוציאנס-פילם • מייסטערווערק פון דער מייסטער-רעזשי פון Mamoulian Rouben אונטער'ן נאמען:
Dr. Jekyll i Mr. Hyde
אין די הויפט-ראלען:
Frederic March, Miriam Hopkins
אנה. 4,30 נמ. שבת, זונטאג 1 בייטאג.
הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען.
דער זאל איז בעהייצט.

אלפוילישער קאנגרעס פון „כאדע"

איז נעכטען פארגעקומען אין לאדז

(2) נעכטען איז אונטער׳ן פארזיץ פון אדוו. ס. קאבילינסקי, אין זאל פון „דאם לודאווי" אויף פזשעיאזד 34, פארגעקומען דער אלפוילישער קאנגרעס פון „כאדע".

אין דעם קאנגרעס האבען זיך באטייליגט 300 דעלעגאטען פון גאנץ פוילען.

מיט רעדעס אין בעריכטען זענען, צווישען אנדערע, ארויסגעטראטען: דער סענאטאר וואיטשעך קארפאנטי, דער גצוו. פרעמיער, א. פאניקאווסקי, דער דעפ. יוזעף כאטשינסקי א.צ.

עס זענען אנגענומען געווארען איינינערע-זאלוציעס פון פאליטישען און ווירטשאפטליכען כאראקטער, וועלכע וועלען איבערגעגעבען ווערען די געהעריגע פאקטארען.

אין אווענד איז פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע.

בעשטראפט און מוחל געווען

איין מאל איז ער פראוואסלאוונע, דאס צווייטע מאל — קאטויליש...

(2) דער 31-יעהריגער געהילפס-מאשיניסט יאן קריוואלאפאוו איז נעכטען געשטאנען פאר׳ן לאדזער קרייז-געריכט אלס בעשולדיגטער אין ביגאמיע.

ער האט אין משך פון א קורצער צייט אפגעטון איין קליינינקייט: איין מאל חתונה געהאט מיט דער פריילין וולאדיסלאווא סאבעק פון קוטנא, אלס כשר׳ער קאטאליק, און א צווייט מאל חתונה-געהאט מיט דער פריילין כלעבאוו, אלס א פראוואסלאוונער.

דאס געריכט האט איהם פארמשפט אויף 6 חדשים טורמע.

וואס-זשע טוט גאט? — מאכט ער אנ׳אמנעסטיע, און אויפ׳ן יסוד פון דער דאזיגער אמנעסטיע האט מען איהם די שטראף בטל געמאכט.

באנדיטען-אנפאל אין א דארף

טעראריזירט אן׳אלטע פרוי פון 84 יאהר

(2) עהערנעכטען ביינאכט זענען באנדיטען, בעוואפענט מיט רעוואלווער׳ן, בעפאלען די הויז-ווירטשאפט פון׳ם פויער אנטאני קוביאק אין׳ם דארף סאנצעוויעלקי, לענטשיצער קרייז.

די באנדיטען האבען טעראריזירט די אלטיטשקע 81-יאהריגע מוטער פון קוביאק׳ן, וואלעריא קוביאק, און או אויף איהרע געוואלדען האט זיך אויפגעוועקט אין א צווייטען צימער דער יונגער מיעטשיסלאוו קוביאק און אונגעהויבען צו שיסען.

האבען די באנדיטען זיך געלאזט אלץ מיטנאנדער און זענען אנטלאפען.

פאליציי האט שוין ארעסטירט עטליכע פערדעכטיגע פערזאנען, און עס ווערט געפיהרט אן אויספארשונג.

אקאדעמיע פון „פועלי אגודת ישראל"

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן 10-יעהריגען יובל פון פא"י אין פוילען, ארדענט איין די היגע „פועלי אגודת ישראל" א פייערליכע אקאדעמיע מארגען, דינסטאג, 8 אווענד אין פילהארמאניע, מיט דער באטייליגונג פון די אנגעזעהענסטע פיהרער פון פא"י אין פוילען.

צו דער אקאדעמיע קומט אויך ספעציעל דער ראדאמער רב קעסטענבערג. עס טרעט אויך אויף דאס כאר „רינה".

א שנעל-צוג דער׳הרג׳עט צוויי קיה

(2) געכטען ביי טאג איז דער שנעל-צוג, נומער 312, וואס פאהרט קיין פוזען, צווישען לאדז און פאביאניץ איבערגעפאהרען אויף טויט 2 קיה.

די צוויי פאסטוכליך, וואס האבען די קיה געיאגט, האבען זיך על פי נס אפגעראטעוועט פון א זיכערען טויט.

דערדריקט פון א סאסנע

(2) עהערנעכטען איז אין וואלד אונטער באזשא-סאלנא, בעז׳ן זעגען בוימער, שטערבליך דערדריקט געווארען דער 32-יאהריגער ארבייטער, אסוואלד ניקיעל.

אין א גוססן צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא גאס.

ביי די „ווילנער" אין קאמעראל טעאטער (1 מאי 2)

היינט צום 27-טען מאל „בוגט אין אויסבעססערונגס-הויז" אין 3 אקטען פון פעטער מארטין לאמפעל.

עס ווערען געזוכט

אהרן לוריע מיט זיין פרוי אלגא פון מינסק.

מיט 10 יאהר צוריק זענען זיי געקומען קיין לאדז

זיי האבען א שוואגער אין לאדז. ער הייסט ה. פיינבערג. ער ווערט געזוכט פון א געוויסען ר. ראפאפארט אין דאנציג.

דער ה׳ ראפאפארט האט זיך ווענען דעם געוואנדען צו דער לאדזער קהלה.

קויפט נישט קיין מעבעל אין די שעהנע ווייסטאווס, דער עיקר איז ביים קויפען מעבעל, אז ס׳זאל זיין, ערשטענס: גוט גאראנטירט, און צווייטענס: א שעהנעם געשמאק, און די אויספיהרונג, פארנירונג און פאלירונג, זאל זיין לויט די נייעסטע מאדערנע פאסאנען. און די רעיעלע בעהאנדלונג. פאר דעם קויף און נאך מעהר נאך דעם קויף. און דאס מיט די אלע מעלות קענט איהר בעקומען נאר אין די עווואוסטע מעבעל-געשעפטען אונטער די פירמע „מיראנא", נארוטאוויטשא 4 פראנט, 1-טער שטאק טעל. 241-73 וואס איז פארזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל און קאמפלעטען ווי אויך איינצעלנע שטיקער, פון די פיינסטע ביז צו געוועהנליכסטע העלצער. צו די ביליגסטע פרייזען, אויף גוטע בעדינגונגען. ביי יעדען קויף גיט די פירמע ארויס א שריפטליכע גאראנטיע אויף א סך יאהרען. ספעציעלע בעשטעלונגען, לויט אויסלענדישע קאטאלאגען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" אנפיהרונג: א. בעזמאן און א. שטאקפעדער.

די בעריהמטע סובריטין **רעגינא צוקער** | בעריהמטער ארטיסט און זינגער **הערמאן פעניגשטיין**

די בעוואוסטע ארטיסטען: בערטא זאסלאווסקא, עווא שטאקפעדער, ליזא שלאסבערג, לעאן נעטליכערמאן, קארל צימבאליסט, אהרן אייזענבערג, יוסף נייווירט און אנד.

היינט, מאנטאג, דעם 7-טן, 9 אווענט — 2-טע פאפולערע פארשטעלונג

פון 50 גר. ביז 1.70 זל. ערשטע רייה אויפ׳ן אלגעמיינעם פערלאנג די סענסאציאנעלע פיעסע מיט געזאנג און טענץ

א הארץ פון א גנב אין 4 אקטען פון סיגעל. אויפגעפיהרט פון הערמאן פעניגשטיין

רעזשיסער: ק.צימבאליסט. דיר.: ל.זעלמאן. טעכנ. לייטונג: ק.גוטמאן. סופלער: מ.אייזענבערג

אכטונג! דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג, ווערט נישט געשפילט.

פרייטאג, דעם 11-טן נאוועמבער נייעס!! וואס?? לעזט אין ווייטערע אנאנסן.

בילעטען אין קאסע פון „פילהארמאניע"

גנבות נאך גנבות

(2) ביי רבקה טשיעלע (לימאנאווסקיעגא 6) האט מען ארויסגעגנב׳עט פערשידענע מלבושים פאר עטליכע הונדערט זלאטעס.

אין גאלאנטעריע-געוועלב פון סעלא גאלדשטיין (גליבנא 53) האט מען ארויסגעגנב׳עט דאס אויסשטעל-שענקעל מיט סחורה פאר 250 זלאטעס.

מרדכי זילבערמאן (זשעלאזני רינעק 3) האט זיך אויפגעשטעלט כאפען א שמועס מיט זיינעם א בעקאנטען, האט מען ביי איהם, ביני לביני, צוגעגנב׳עט א פעקעל מיט קאלאשען.

ביי נחום פלאצקי׳ן (פיעטריקאווער 115) האט מען אויסגעהאקט דאס שויפענסטער פון געוועלב און צוגענומען שיך.

ביי מלכה קאהאנע פון דער וואליגונג (וואלבארסקא 20) האט מען ארויסגעגנב׳עט פערשידענע ווערטפולע חפצים פאר עטליכע הונדערט זלאטעס.

ביי שמואל יאקובאוויטש (פאדושעסנא 14) האט מען ארויסגעגנב׳עט פערשידענע פריזיער-חפצים פאר אנ׳ערך 200 זלאטעס.

ביי דעם בלאשקער סוחר, יצחק קאלישקי, וועלכער איז געפאהרען קיין לאדז, האט מען אין דער באהן ארויסגעגנב׳עט א פאלטען.

א שטעטעל אהן ליכט

(2) שבת, דעם 5. ד. ח. האט אין דער עלעקטראווניע פון׳ם שטעטעל לוטומירסק, וואליבער קרייז, עקספלאדירט דער קעסעל.

עס איז דעריבער צושעדיגט געווארען די צוטיילונגס-נעץ, און דאס גאנצע שטעטעל איז געבליבען אהן ליכט.

פון דער עקספלאזיע איז שטערבליך פארוואונדעט געווארען דער מעכאניקער פון דער לוטומירער עלעקטראווניע, פיאטר קווארשיניאק, און אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין וולוצער שפיטאל.

דאס פארריכטען די צוטיילונגס-טאבעלע וועט אוודאי געדויערען עטליכע טעג.

פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

היינט, מאנטאג, קומט פאר די צווייטע פאפולערע פארשטעלונג.

ס׳ווערט געשפילט דאס לעבענסבילד מיט געזאנג און טענץ „א הארץ פון א גנב" מיט הערמאן פעניגשטיין אין דער קאמישער ראל „חיים-ישוהו דער קעלנער".

פון דער פירמע יוזעף פרענקעל, ביליץ

פאבריקס-לאגער אין לאדז, פיעטריקאווער 27

די פירמע יוזעף פרענקעל ביליץ עקזיסטירט זייט 35 יאהר.

די דערמאהנטע פירמע פראדוצירט די פיינסטע קאמגארן-אויסארבייטונגען, וואס האבען א פעסטע מארקע אויפ׳ן מאנופאקטור-מארק.

די פיינע אויסארבייטונגען פון דער פירמע יוזעף פרענקעל זענען פאטענטירט מיט איהר שוץ-מארקע, וואס געפינט זיך אויף יעדען שטיקעל סחורה. צו דער בעקוועמליכקייט פון איהרע ג. אבנעהמער און אויך פאר דער קונדשאפט האט די פירמע געעפענט אין לאדז, אויף פיעטריקאווער 27, פראנט 1. שטאק אנ׳אייגענעם פאבריקס-לאגער, וואס איז פערזעהען מיט׳ן גרעסטען אויסוואהל פון איהרע נייעסטע קאמגארן-אויסארבייטונגען. אלע סחורות ווערען בערעכענט צו די געניעסטע פאבריקס-פרייזען.

האמוניקאט

אינ׳ם שטאטישען שחט-הויז אין דער קישקען-ארבייטער-אפטיילונג איז פארגעקומען מיסברויכען מיט דער ארבייטס-קאסע די מיסברויכען זענען געמאכט געווארען דריי וואכען דורכאנאנד, די מיסברויכען איז בעגאנגען דער ה׳ שמעון זילבערשאץ, וועלכער האט אויסגענוצט דעם צוטרוי פון קאסירער פון דער קישקען אפטיילונג פאר זיך אויף דער אויספארשונג ביי די פערוואלטונג האט זילבערשאץ שמעון דערקלערט דאס ער איז דעם מיסברויכען בכיוון בעגאנגען, ווייל ער האט פאריעהען פרייז געוואלט אויפרייסען די אוויגערופענע „קאמונע" ארטעל ביי די קישקען-ארבייטער, די פערוואלטונג האט ווענען דעם ענין ארויסגעטראגען אנ׳אורטייל און פעראדרענט אויף ווייטער ביי די סעקציע אזוי, אז עס זאל נישט מעגליך זיין אויף ווייטער קיין מיסברויכען אין די סעקציע, און אנשטאט דעם וואס די גאנצע שטאטישע אפטיילונג האט אין גאנצען געהערט פון די פערוואלטונג פערארטיילט דעם מיסברויכען, האט די פערוואלטונג דערהאלטען אנ׳ענטפער פון די שטאטישע אפטיילונג א צעלכען וועלכער קלינגט ווי א בעשולדיגונג געגען די פערוואלטונג, די פערוואלטונג האט אין ספעציעלע בריף אנגעוויזען די חברים אויף די פאליטיק וואס עס פיהרען די „שפיצען" פון דער אפטיילונג, וועלכע צילען צו צוברעכען די סעקציע, נישט בעקוקענדיג פון דער אפטיילונג קיין ענטפער דערקלערט די פערוואלטונג, די מיטגלידער פון די קישקען-ארבייטער פון דער שטאטישער אפטיילונג פאר אויסגעשלאסען פון פעראיין.

די פערוואלטונג פון פראפ. ארב. פעראיין אין דער פלייש-אינדוסטריע אין לאדז בערקא יאסעלעוויטשא 16.

6839

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(14

ווי זי האט זיך אבער געוואלט ריהרען האט זי אלץ אנגעטראפען אויף מאקס אייזערנע הענד און אויף זיין הייסען אטעם. מאקס האט געזאגט פאר ליידענשאפט און אלץ כסדר געמאכט דעם אנגריף. מיט דער גאנצער אנשטרענגונג האט ער זיך בעמיהט ארויפצורייסען די קאלדרע, מיט וועלכער מרים איז געווען צוגעדעקט,

מרים האט זיך איינגעקריצט מיט די נעגעל אין דעם געוואנד, און כסדר געריסען די קאלדרע, יעדע סעקונדע פון דעם דאזיגען שרעקליכען געראנגעל איז געווען פאר מרימען א גאנצע שעה. די כוחות האבען זי אנגעהויבען פערלאזען און זי האט געפיהלט או יעדע מינוט קען זי פאלען אין חלשות. פאר דעם האט זי אמייסטען מורא געהאט, אבער ס׳איז שוין געווען צו שפעט, איהרע הענד זענען איהר מיטאמאל שטייף געווארען. די קניען האבען אנגעהויבען צו ציטערן פאר די אויגען האט איהר געשווינדעלט און ענדליך האט זי אויפגעהערט צו הערען און צו פיהלען.

מאקס האט זיך שטארק דערשראקען, ווען ער האט געפיהלט נעבען זיך א שטיק פלייש, וועלכעס האט זיך נישט גערירט פון ארט, דעם ערשטען מאמענט האט ער געמיינט או מרים האט געווארפען איהר עקשנות, און איהר אונווילען, אבער דאן האט ער זיך ארינגעטירט וואס ס׳איז פארגעקומען. ער האט זיך נישט געקענט דעצידירען וואס ער זאל טון. ער האט זיך געוואלט ווארפען אויף דער אומבעוועגליכער מרים און שטילען זיין ליידענשאפט, וועלכע האט געקאכט אין איהם, ער האט זיך אריבערגעבויגען איבער איהר, געוואלט פאסענווייז רייסען איהר אויטע ווייש, און ווי א חיה זויגען דאס יונגע בלוט.

אבער פון דער אנדער זייט האט מאקס געפיהלט, או זיין זינד וועט נישט זיין קיין פולשטענדיגער און איבערינענס האט ער מורא געהאט פאר מרימס געזונדצושטאנד. מאקס האט זיך אויף די שפיץ-פינגער ארויסגעשלייכט פון צימער און טיף-אטעמדיג האט ער זיך געזעצט ביי זיך אין שטוב, איהם איז געווען שרעקליך הייס און נישט קוקענדיג וואס דרויסען איז געגאנגען א שטארקער הערבסט-רעגען האט ער געעפענט דאס פענסטער אין דער גאנצער ברייט, ער האט געמאכט ליכט אין צימער אין אלע לאמפען, און נישט ווילענדיג א קוק געטאן דער אין דעם שפיגעל וואס איז געהאנגען אין יונקעל צווישען צוויי ווענט. ער האט זיך אליין נישט דערקענט. זיינע האאר זענען געווען שרעקליך צושויבערט. זיין זיינע בייזשאמע צוריסען, זיין פנים צודראפעט און צובלוטיגט, זיינע אויגען רויט, ווי פערגאסען מיט בלוט, ער איז אליין ביין געווארען אויף זיך:

— אזא מין שרעקליכער דורכפאל האט ער נאך קיינמאל נישט געהאט, און ווער איז זי דאס? וואס פארא יחוס? אנ עפעס מיידעלע וואלטע געווען צורייסען ווען ער זאל זיך וועלען מיט זיי אפגעבען, א צבועה מיטאמאל זיך געבייזערט, בייסט זיך גאר און דראפעט זיך. ניין, זיין אמביציע איז אויך ערגעצט געווארען. זי וועט פון מיינע הענד נישט ארויס, איצט געהט מיר שוין אין מיין ערע אין מיין אמביציע.

ער האט זיך געדרעהט אהין און צוריק איבערן צימער, און פון צייט צו צייט צוגעגאנגען צו דער טיר, צי ער וועט פון דארט נישט הערען עפעס א שארך אדער א בעוועגונג. ער האט אבער גאר נישט דערהערט, און דאס האט איהם נאך מעהר אויפגערעגט. פון איין זייט שרעק דערפאר וואס ער האט געוואלט טון און פון דער אנדערער זייט, דורשט נאך בקמה פאר זיין בעליידיגטער קאוואלערסקער אמביציע. ער האט ער געקריצט מיט די ציינער, זוכענדיג אן ווען אויסצולאזען זיין כעס און זיינע נערוועך.

נאכדעם ווי מאקס איז ארויס פון מרימס צימער איז דאס מיידעל נאך געלעגען אומבעוועגליך און אהן געוואוסטזיין אויפ׳ן בעט. איינציגווייז האט זי אנגעהויבען צו אטעמען, א קאלטער שווייס האט זי בעדעקט. פאר שרעק האט זי נאך נישט געקענט קומען צו זיך. זי האט נאך אלץ מורא געהאט, אז מאקס געפינט זיך נאך אין צימער און וועט זיך באלד ווידער ווארפען אויף איהר, זי האט נאך נישט געקענט ריהרען מיט קיין האנד און נישט מיט קיין פוס, אזוי ווי זי וואלט מיטאמאל פאראליזירט געווארען. זי האט דורך דער פינסטערניש געוואלט ארורכטערען וואו מאקס געפינט זיך, אבער זי האט גארנישט בעמערקט, זי האט מיט די אויגען געוואלט אויפנעהמען א בעוועגונג, א הויך פון זיין אטעם, כדי זיך צו דערוויסען וואו מאקס געפינט זיך. אלץ ארום איז אבער געווען שטיל. דאס האט זי אביסעל בערוהיגט און זי האט אנגעהויבען קומען צו זיך. מרים האט זיך ווידער צוגעדעקט מיט דער קאלדרע און האט מיטאמאל דערזעהן דאס עלעקטרישע נאכט-לעמפעל מיט איין בעוועגונג האט זי א דריי געטון דאס קנעפעל און אין צימער איז געווארען ליכטיג. שנעל האט זי זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען און זיך איינגאנצען בערוהיגט ווען זי האט געזעהן, אז מאקס איז מעהר נישטא, אבער מיטאמאל...

(פארטזעצונג קומט).

דעקלאראציעס פון די קהלה-פראקציעס

(ענדע פון דער 2־טער זייט)

איהר איינגאנצע צו פערמיידן. דאס זויל, אגב געפינען זיך אין איהם פיל פונקטען וואס וועלען בעשווערען די ארבייט פון די אפאזיציאנעלע ראטמעגער.

פרנס ל. ראזענבערג פערלאנגט אפצולייגען דאס בעשטעטיגען דעם רעגולאמין אויף א וואך צייט, כדי די ראט־מיטגלידער זאלען זיך מיט איהם בעקענען.

אויך פרנס לעווענטאן (ציוניסט) פערלאנגט צו לאזען ארבייטען די מינדערהייט און אפלעגען דאס אננעהמען דעם רעגולאמין אויף עטליכע טעג.

דאזאר רומקאווסקי ווייזט אן, אז שוין דעם ערשטען טאג האט די מעהרהייט געוויזען, אז זי וועט רעגירען ביד חזקה. די פערוואלטונג האט נישט אריינגעלאזען אין די קאמיסיעס קיין איין מיטגליד פון דער מינדערהייט און איצט וויל מען איינגאנצען צומאכען דאס מויל.

— געהט נישט מיט׳ן קולאק, זאגט דאזאר רומקאווסקי צו דער מעהרהייט, וויל מ׳וועט דערקענען אייער מאראלישען פרצוף, איך אפעליר צו אייך טויבע יודען, דערהערט אמאל די שטים פון דער יודישער גאס.

ס׳ווערען נאך א גאנצע רייהע רעדנער און צום סוף ווערען אנגענומען די פארשלאגען פון פרנס רעכטמאן (אגודה) אז דער רעגולאמין ווערט אנגענומען אלס צייטווייליגער און אויף דער נאכסטער זיצונג זאל געוועהלט ווערען א נייע רעגולאמין־קאמיסיע, וועלכע זאל מאכען עווענטועלע אויסבעסערונגען אין איהם

דאן איז מען צוגעטרעטען צו דער פראגע וועגען

הילף פאר דער נויט-ליידענדער יודישער בעפעלקערונג

פרנס ה. ד. זילבערשטיין אילוסטרירט די גרויסע נויט וואס הערשט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג און הילף איז דרינגענד נויטיג. ער לעגט פאר, אז ס׳זאל גלייך אסיגנירט ווערען 100 טויזענד זלאטעס אויף בעשפייזען און הלבשה פאר דער יודישער בעפעלקערונג און אויף קויכען פאר דירות־לאזע יודען.

פרנס כארי זאגט, אז מ׳דארף נישט פערשטעלען די אויגען פאר דער נויט פון יודישען קליינהענדלער און בעל מלאכה, ער לעגט פאר, אז די קהלה־פערוואלטונג זאל אין פערלויף פון 7 טעג צושטעלען א פלאן פון א ברייטער הילפס־אקציע.

פרנס רומקאווסקי אילוסטרירט די שרעקליכע נויט און עלענד צווישען יודישען קינד, דער מוראדיגער דלות אין די יודישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס און לעגט פאר, אז פון די הונדערט־טויזענד זלאטעס זאלען 20 טויזענד בעשטימט ווערען אויף בעהייצונג פאר יתומים־הייזער, מושב־זקנים, תלמוד־תורות א. אז. וו. ווייטער לעגט פאר דאזאר רומקאווסקי, אז ס׳זאל געוועהלט ווערען א קאמיסיע פון עטליכע פערזאן, וועלכע זאל בעזוכען אלע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס און דעמאלס וועט מען וויסען ווי גרויס די נויט איז און ווי גרויס די הילף דארף זיין.

נאך א דיסקוסיע ווערט אנגענומען דער פארשלאג, אז די קהלה־פערוואלטונג זאל אין פערלויף פון 7 טעג צושטעלען א פלאן וועגען א הילפס־אקציע פאר דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג.

דער פארשלאג פון דאזאר רומקאווסקי וועגען א קאמיסיע צו בעזוכען די פילאנטראפישע אינסטיטוציעס ווערט אפגעווארפען (?) מיט דעם ווערט די זיצונג געשלאסען.

טעאטער „סקאלא"
שרודמיעסקא 15.

היינט, מאנטאג,
9 א זייגער אווענט
יצחק נאזשיק׳ס שלאגער־רעוויע

טאנצט,
יודעלעך
טאנצט!

מיט די פרייליכע באנדיטען:
חנה גראסבערג, ראזא נאזעל,
לאלא פאלמאן. זישע קאץ.
דוד לעדערמאן, מ. אפענהיים
און כעזש. יצחק נאזשיק.

גרייט זיך צו דער
פרעמיערע
די וועלט שאקעלט זיך!!

אדם. דירעקטאר: יאז וויינבערג.

איז די קהלה-קאמיסיעס נישט געוועהלט קיין פארשטעהער פון די אפאזיציאנעלע פראקציעס

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

געכטען איז אונטער׳ן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער נייער קהלה־פערוואלטונג. די טאג־ארדנונג איז געווען א קורצע אבער א וויכטיגע, וויל פון איינע פון די ראזיגע פונקטען, דהיינו — בעשטימען קאמיסיעס, האט זיך שוין געווארפט ארויסוויזען וואס פאר א נעציהונג די מעהרהייט אין דער פערוואלטונג האט צו דער מינדערהייט, פון דער ערשטער זיצונג האט מען, אויך שוין געקענט זעהען ווער מיט וועמען עס ארבייט מיט א פערשטענדיגונג און ווער וועמענס געגנער ס׳וועט זיין. מ׳האט אויך נישט געהאט קיין מעת אין פערלויף פון דער זיצונג איז געקומען טאקע צום אויסדרוק דער ערשטער שיפער קאנפליקט צווישען דער מעהרהייט און דער מינדערהייט.

אנגעהויבען האט זיך די זיצונג פון קאמוניקאטען, ס׳איז געקומען געווארען צו קענטניש די מיטטיילונג פון שטאטישען שול־ראט, אז דער מאגיסטראט פון הרב פיינער אין ראט איז פערענדיגט און די קהלה דארף בעשטימען אן אנדער׳ן פערטרעטער. עס איז בעשלאסען געווארען אויך ווייטער צו בעשטימען הרב פיינער אלס פערטרעטער פון דער קהלה אין שטאטישען שול־ראט.

דאן איז בעשטעטיגט געווארען דער בריף פון „אגודת ישראל" אין ווינע, וועלכע בעט אונטערשטיצונג אויף אויסצוהאלטען דאס יודישע עמיגראנטען־הויז אין ווינע. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו געבען אן איינמאליגע אונטערשטיצונג אין דער הויך פון צוויי הונדערט זלאטעס.

די ווענדונג פון אינטענדענט פון בית־עולם וועגען רעפארירען די דעכער פון טהרה־הויז און פון דער שוהל, און וועגען אינסטאלירען עלעקטריש ליכט אין די נייע קווארטאלען איז בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען דער ווירטשאפטס־קאמיסיע אויף צו ערלעדיגען, דערזעלבער קאמיסיע איז אויך בעשלאסען געווארען איבערצוגעבען די פראגע וועגען איינקויפען שיך אויף ווינטער פאר די בעאמטע פון בית־עולם.

דאן איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען רעגולאמין פון די בעראטונגען פון דער קהלה־פערוואלטונג. ס׳איז בעשלאסען געווארען אז דערווייל זאל נאך חל זיין דער אלטער רעגולאמין, ביז די נייע רעגולאמין־קאמיסיע וועט אויסארבייטען א נייעם רעגולאמין, עווענטועל מאכען ענדערונגען איב׳ם אלטען.

דאן איז אנגענומען געווארען א ווינש, אז די זיצונגען פון דער קהלה־פערוואלטונג זאלען זיך אנהויבען פינקטליך.

דאן איז מען צוגעטרעטען צו דער פראגע פון וועהלען קאמיסיעס. קודם כל איז אלס הויפט־קאסיר פון דער קהלה בעשטימט געוואלען דאזאר א. י. וואווידיסלאווסקי, און קהלה־סעקרעטאר אין דער באנק, האט ער א רעכט צו דיספאנירען וויצע־פרעזעס בערגער און דאזאר א. י. וואווידיסלאווסקי. דאן טרעט מען צו צו דער דיסקוסיע וועגען דעם, ווי אזוי די קאמיסיעס זאלען צונויפגעשטעלט ווערען. די דאזארען רומקאווסקי און רוס פערלאנגען, אז די קאמיסיעס זאלען זיין פון מעהר פערזאן, כדי אויך די מינדערהייט זאל קענען האבען איהרע פערטרעטער אין די קאמיסיעס, א חוץ דעם האבען זיי פערלאנגט אז אין די קאמיסיעס זאל מען וועהלען אינדיווידועל, די אגודיסטען צוזאמען מיט דעם פאלקיסט האבען פארגעלעגט, אז די קאמיסיעס זאלען זיין פראפארציאנעל לויט דעם פארטיי־שליסעל פון דער פערטרעטונג. דער דאזיגער פארשלאג איז אנגענומען געווארען מיט 6 שטימען (אגודה, פאלקיסט) געגען 2 (ציוניסט און אונפארטייאישער רעליגיעזער).

דער ציוניסט צוזאמען מיט׳ן אונפארטייאישער רעליגיעזער וואלטען זיך געקענט פעראייניגען און אזוי ארום וואלטען זיי געקענט בעקומען צוזאמען 1 פארשטעהער אין דער פינאנץ־ און בודושעט־קאמיסיע, 1 פארשטעהער אין דער קאמיסיע פאר סאציאלע הילף און 1 פארשטעהער אין דער שול־קאמיסיע, צוליב דעם אבער וואס ס׳איז נישט געקומען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען דאזאר רומקאווסקי און דאזאר רוס, האט די אגודה וועלכע איז געווען אין א הסכם מיט׳ן פאלקיסט צוגענומען אלע ערטער אין אלע קאמיסיעס, אזוי זענען געוועהלט געווארען: אין דער ווירטשאפטס־קאמיסיע 3 פערזאן, פינאנץ־און בודושעט־קאמיסיע 5 פערזאן, רעגולאמין־קאמיסיע 3 פערזאן, בית־החיים־קאמיסיע 3 פערזאן, סאציאלע הילפס־קאמיסיע 5 פערזאן, שול־קאמיסיע 5 פערזאן, כשרות־קאמיסיע 5 פערזאן. סטיפענדיאלע — 3. אלע מיטגלידער אין דער קאמיסיע פון דער מעהרהייט.

נאך די דאזיגע וואהלען גיט דאזאר רומקאווסקי אפ אן ערקלערונג, אז שוין די ערשטע ארבייט פון דער קהלה האט ארויסגעוויזען די גאנצע טענדענציעזקייט פון דער מעהרהייט און אונמעגליך געמאכט דער מינדערהייט צו זיין פערטרעטען אין די קאמיסיעס און מיטצואַרבייטען אין דער קהלה. ער ערקלערט ווייטער, אז פון דעם דאזיגען פאקט וועט מען ציהען די ווייטגעהענדסטע קאנסעקווענצען.

אזא ענליכע ערקלערונג גיט אויך אפ דאזאר רוס און זאגט אויך, אז ער וועט פון דער דאזיגער האנדלונג מוזען ציהען די געהעריגע קאנסעקווענצען.

פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז די מעהרהייט האט יא געוואלט געבען די מעגליכקייט די מינדערהייטען צו זיין פערטרעטען אין די קאמיסיעס, די מינדערהייטס־דאזארען האבען זיך נאר געדארפט דערצו פעראייניגען, גרעסער מאכען די קאמיסיעס האט מען נישט געקענט, וויל דער צוזאמענשטעל פון דער פערוואלטונג איז אויך א קליינער, צוליב דעם ווארפט די מעהרהייט פון זיך אראפ די אחריות פון [illegible]. מיט דעם ווערט די ערשטע פערוואלטונגס־זיצונג פערענדיגט.

שיטרעז
מיט פאריזער שרינדעז
ווי אויך פערטיגע שיטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
— — און אנדולאציע — —
ביי קערש, סקווערזאווא 15

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 7-טען נאוועמבער

11,40 טעגליכע פרעסע־איבערזיכט. 11,50 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 11,58 צייט־סיגנאל. 12,10 גראמאפאן־פליטען. 1,20 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 3.40 ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3,55 קאמוניקאציע־איבערזיכט. 4,00 גראמאפאן־פליטען. 4.15 לעקציע פראנצויזיש. 4.30 גראמאפאן־פליטען. 4,40 רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 5,20 טראנסמיסיע פון שטאטראט־זאל (טרויער־אקאדעמיע). 6.00 לייכטע מוזיק. 6,45 פערשידענעס. 7,05 קאמוניקאט פון דער לאדזשער האנדעלס קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערען. 7,15 פעליעטאן. 7,30 ראדיא־פרעסע. 7.45 פאסט־קעסטעל. 8,00 פאפולערע מוזיק־קאנקורס. 8,45 מוזיק־געשפרעכען. 9,00 קאנצערט. 11.00 גראמאפאן־פליטען.

אויסלאנד

8.00 בעלגראד — אפערע. 8.00 לייפציג — סימפאנישער קאנצערט. 8,05 שטוטגארט — סימפאנישער קאנצערט. 8.30 מיילאנד — אפערע. 9,00 לאנדאן—קאנצערט. 10,00 לאנדאן—אפערע. 10,00 לאנדאן — אפערע.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען־געבערע

אומגעקעהרט פראפארציאנעל

צום קאנצערט פון „שיר"-כאר

די פאכמענער האבען זייער זאך אפגעטון בשלימות. אונזער ליבער מאעסטרא ד—סקי האט נאכקאנטראלירט, ווי עס האלט מיט דער איבערשטער „דע" און מיט דער אונטערשטער „צע", מיט די רעגיסטערס און לאגעס, אלענראס און אנדאנטעס, צי אלץ קלאפט ווי געהעריג און געפינט זיך אויפ׳ן ריכטיגען ארט. ער האט געפונען, אז אלעסדינג איז פארטרעפליך און אין דער בעסטער ארדנונג און איז א צופרידענער אוועק א היים. ער האט געקאנט זיין רוהיג: פראפעסאר פיינוישיס איז אן אויסגעצייכנעטער מוזיקער, דירוגענט און פעדאגאג; די שטים פון פרל. קראפיוויניק קלינגט יונג און פריש; דער וויי־רוף פון פרל. וויסאק „אלי, אלי למה עזבתני" בעציהט זיך נישט צו דער גאלעריע און נישט צום פארטער; אונטער די פינגער פון פרל. לאקס ווערט דער מעכטיגער בעכשטיין געהארכזאם ווי א קינד; דער מענער־כאר בעזיצט א קאמפלעט פון פרעכטיגע שטימען; די דאמען־אלטען דערגאנצען אהן פארוואורף די דאמען־סאפראנען. צום צווייטען טייל פון פראגראם, צו די פאלקסלידער האט מען אלזא מיט א רוהיגען געוויסען געקאנט איבערלאזען דעם כאר אויג אויף אויג מיט דעם איבערפולטען זאל פון לאיקער.

דער לאיקער האט זיך איינגעהערט אין די לידער. ער האט געהערט וועגען דער ציג, וואס עסט דאס שטרוי פון דאך, וועגען מיידעלע מיט די בלויע אויגען, וואס מורמעלט א ליד ביים טייך, וועגען די הונדערטער קרעמער, וואס ווארטען אויף א קונה, ווי אנ׳ארבעס די גרויס. ער האט געהערט, אפלאדירט און וואס ווייטער, אלץ מעהר איז אין איהם געשטיגען און געוואקסען... די בענקשאפט נאכ׳ן עכטען, ריינעם אויפריכטיגען און פשוט׳ען יודישען פאלקס־ליד: די אויספיהרונג פון גרויסען שיר־כאר, די שטימען־קאמבינאציעס פון גרויסען מוזיקאלישען קאלעקטיוו, די שעהנע בעפוצונג פון דער פרימיטיווער פאלקס־מעלאדיע האבען איהם, דעם לאיקער, געלאזט נישט בעפרידיגט.

דאס פאלקס־ליד, צי עס איז געשאפען געווארען דורך דעם אונבעקאנטען יחיד און באלד געווארען אנ׳איינענטום פון כלל, נישט צו וויסען מעהר פון וואנען עס שטאמט; צי עס איז א פראדוקט פון בעוואוסטזיניגען שאפען פון דיכטער, וועלכער האט פערשטאנען די פאלקס־נשמה, איהר פרייד און וועהטאג, — דאס פאלקס־ליד איז קודם־כל עכט און איינפאך. דאס רייצענדע אין דעם ליד איז דער פרימיטיוו, דאס אורגעפיהל און דער פרימיטיוו־אויסדרוק פון דעם געפיהל. דער ווידערקול פון דעם ליד, די עמאציע, וועלכע ס׳רופט ארויס, קאן נאר דעמאלט זיין פולקאם און טיף, ווען די רעפראדוקציע איז פונקט אזוי איינפאך און נישט געקינצעלט, ווי דאס ליד גופא. וואס קאמפליצירטער עס איז די אויספיהרונג, וואס קונצפולער עס איז די נאכאהמונג, אלץ ווייטער איז דער איינדרוק פון דעם ערשטען אור קוואל. נישט די רעזיגנירטע ארימקייט פון „עסט די ציג", נישט דער פילאזאפירענדער און סאטיריש שפאטענדיגער דלות פון די „קרעמער", נישט די ליריק פון „פלעטעלעך גרינינקע" ווערען נישט ארויסגעפיהלט, ווען עס ווערט געלאזט אין גאנג דער קאמפליצירטער מעכאניזם פון גרויסען כאר.

ס׳איז ווי א פסיכא־פיזישער געזעץ: דער עפעקט פון דער אויספיהרונג איז אומגעקעהרט פראפארציאנעל צום סכום מוזיקער ענערגיע, וואס ווערט פערברויכט, כדי דעם עפעקט ארויסצורופען. וואס גרעסער עס איז די מוזיקאלישע קראפט שאפט, וואס דארף רעפראדוצירען די עמאציע פון פאלקס־פרימיטיוו, אלץ קלענער דארף זיין און איז פאקטיש דער עפעקט ביים צוהערער.

עטליכע צענדליג מענשען זענען מאבילי־זירט אויף דער עסטראדע: באסען, טענארען, פרויען־אלטען, פרויען־סאפראנען. יס שוועבט דאס רעגענטען־שטעקעלע, שטימען הויבען זיך אויף, שטימען פלעכטען זיך אריין. גיסען זיך צונויף איבאיינעם און עס שאלט און עס טראגט זיך איבערן זאל; „ער קויפט פאר א קאפיקע הערינג"... און אין די כוואליעס טענער, און אין דעם געיעג פון שטימען ווערט פערלוירען דאס בילד פון פערוואלקענטען, פער׳מרה׳שחורה׳טען, פערוואהרלאזטען, מזרח׳דיג־אפאטישען יודישען שטעטעל און נעסעל, דער שווערער פילאזאפישער חלום פון קרעמער און זיינע הונדערטער שכנים, פון ארבעס־קליינעם קונה, וואס האט בעגליקט דאס געסעל מיט זיין גרויסען פדיון.

דאס איז אפערע, וואו דער זינגער וויל איבערצייגען מיט אלע מיטלען פון זיין הלדרצןבאס, אדער העלדען־טענאר מ׳זאל איהם דורכאויס „נעבען א גלאז וואסער"; ס׳איז א געפאנצערטער אויטא, וואס לאזט זיך ארויס אויף געיעג נאך א שפעטעל; ס׳איז א קירכען־ארגאן, אויף וועלכען מ׳וואלט אויסגעשפילט דאס לידעל „וועסטו נישט זיין, וועט זיין א צווייטע". ס׳איז „פארטוריונט מאנטעס נאסציטור רידיקולוס מוס" (בערג זענען פערגאנגען אין געבורט־וועהען, געבוירען איז געווארען א קאמיש מייזעלע).

פאלקס־לידער, מיט קליינע אויסנאהמען, זענען נישט קיין מאטעריאל פאר אזא גרויסען קאמפליצירטען, מיט אלע מיטלען פון שטודיום־אויסגעריסטעטען געזאנג־אינסטרומענט, ווי ס׳איז דער כאר פון „שיר".

און אפשר, ה׳ פראפעסאר, ליגט אין די בעטראכטונגען א טעות? אפשר זענען דאס צופעליגע איינדרוקען פון א לאיקער? דאן בלייבט נאר זיך צו פערנייגען מיט כבוד און געהארכזאם אויסצוהערען די צושמעטערענדיגע קאנטער־ארגומענטען.

לאזאר פוקס.

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיע-קאנסטווע), שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932

ב. מאן פעטריקאווער — 10 —

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען - טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11/13 קאנסטאנטינער

Dr. med. **Haltrecht**

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוו פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א לערן-יונגעל פון דרוקער-פאך. צו מעלדען זיך פיעטריקאווער 35 אין דער דרוקעריי סטריקאווסקי. 6756

אנ'ערשטקלאסיגער געזעלען ווערט געברויכט צו מענער-בעשטעלט, פיעטריקאווער 307 אין הויף רעכטס, ערשטער איינגאנג, 2-טער שטאק ו. 20 נישט קוואליפיצירטע זאלען נישט קומען. 6851

פערשידענעס

פון די ראדאשיצער חסידים. נעכטען 10 א זייגער פריה איז דער ראדאשיצער רבי ר' ישראל יוסף שליט"א געקומען צו פאהרען נאך לאדז מיט דער פאבריקס-באהן. אויפ'ן וואקזאל האבען דעם רבי'ן אפגעווארט הונדערטער חסידים, וועלכע האבען גלייכצייטיג דעם רבי'ן בעגלייט ביז צו דער סטאנציע אויף פאסאזש-שולץ 2, וואו ער שטעהט איין. 6854

Zagubiono kartę rejestracyjną, dowód tożsamości i paszport familijny na imię Abram Sztajer. Łask znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem do admin. „Najer Folksblat" 6853

Pracownia sukień. Szyję sukień pg. najnowszych modeli od 5 zł. Południowa 20, m. 84. 6852

אכטונג. די בעסטע און געשמאקסטע כשר'ע מיטאגען ביליגער ווי איבעראל גיט ארויס דער בעוואוסטער היגיענישער רעסטאראן פון הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39 פר. 2 שט. 6621

לאקאלען

א האלב געוועלב אויפ'ן בלויזען דירה-געלד איבערצוגעבען. פלאץ וואלנאשטשי 9, אין היטען-געשעפט, זענדעל. 6836

URODONAL

CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

אויסגעצייכענטע פאנטשקעס נור צו 15 גר.

צמפפעהלט די צוקערניע „ŻRÓDŁO"

Z. Gomoliński, Przejazd 1 איננה.

tel. 209-87 i 133-72

בעמערקונג: פאר שולעס, אינסטיטוציעס און פעראיינען ערמעסיגען מיר פון משלוחים 10 פראצענט ראבאט. 6772

שרייבן שעהן, שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאליגראף

ל. בערמאן אין 15 לעקציעס.

אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם, וואס קען גארנישט. די עלטער שפילט קיין ראלע נישט.

19 זאוואדזקא 19, 1-טער שטאק, פראנט.

קוואליפיצירטע הערן-שניידער-ארבייטער ווערען געברויכט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 6889

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד, זונטאג פון 9–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72

נעהמט אן פון $2\frac{1}{2}$ – 4 און פון 7 – 8 אווענד

Dr. med **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

נעהמט אן פון 5 — 8 אוונט.
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעהמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוונט, פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

פסיכאלאג און מעדיום

W. Messing

איז געקומען נאך לאדז אויף א קורצער צייט, נארוטאוויטשא 34, ח. 8 אין פארלאין און נעהמט אן פון 10—1 און פון 3—8 אוונט.

זאגט פאר די צוקונפט, די געגענווארט און די פערגאנגענהייט מיט דער הילף פון סוגעסטיע און טעלעפאטיע ווי אויך עצות אין פינאנץ- און הייראטס-ענינים. 1789

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

דארפט נישט אוועק קיין אויסגעבערענטע לעמפלען!

ווייל פאר יעדע אלטע ושארובקע בעקומט איהר צוריק א גאראנטירטע לעמפעל געגען צוצאהלונג

— א העלפט פון פרייז. —

מ. זענדעל פלאץ וואלנאשטשי 9

(פראנט-געוועלב), רוג נאוואמיעסקא.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד ריימלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונג ד"ר מעד. מ. קאנטאר.

זיכערע הילף און א רפואה

אהז א אפעראציע, אן בלוט, אהז א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען. די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שמערצליך. ספעציעל געזעענע הייל בעגראבען אויסגעצייכענטע גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעווינד בעווייזען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-נארסעטען און אפא-ראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפא-פארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 פאר זיין זארגפעלטיגען פערלייגען מיר אנ'ארטאפעדישען באנדאזש. א דאנק דעם דאזיגען ארטא-פעדישען באנדאזש פיהל איך מיך זעהר גוט און עס דראהט מיר נישט קיין שום געפאהר. כ'מוז בעמערקען, אז זיט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א נאפעל-בראך און אלע באנדאזשען אויסגעפיהרטע אין וויען, בערלין, רוים און אנדערע שטעט און מוז בעטאנען אלס דאקטאר און אלס ליידענ-דער, אז אדאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט בעווייז איך זיין פאכמענישע פערלעגונג באנדאזש.

Doktór medycyny
M. Geller, Łódź, Kopernika 49.

דער רעיענט קאנזיסטאריוש ראסטען אין לאדז, פיעטריקאווער 72 האט דעם דאזיגע אפפליך בעשטעטיגט. do LR678

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116-33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן, ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצוויג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר ווינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא

ווי אויך וויזיטע אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסטעמיק.

—— מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. ——
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר גור קינדער און פרויען,
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
—בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

מאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיג. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
אויסער דער שטארט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.